

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen koulutusta koskevaksi lainsäädännöksi

Eduskunnalle on vuoden 1997 valtiopäivillä annettu hallituksen esitys n:o 86/1997 vp koulutusta koskevaksi lainsäädännöksi. Sivistysvaliokunta on antanut asiasta nyt koolla olevalle eduskunnalle mietintönsä n:o 3/1998 vp.

Eduskunta toteaa, että uudet koululait merkitsevät laajavaikutteista uudistusta ja uusia, monensuuntaisia mahdollisuuksia suomalaisen koulutuksen koko toimintakenttään. Uudistuksen yhteiskunnallisen merkityksen vuoksi eduskunta edellyttää, että hallitus antaa kolmen vuoden kuluttua koululakien voimaantulosta koulutuspoliittisen selonteon, jossa arvioidaan uudistuksen vaikutuksia ja laeissa asetettujen tavoitteiden toteuttamista.

Eduskunta edellyttää, että arviointitoiminta Opetushallituksessa järjestetään riittävän itsenäisenä suhteessa opetushallinnon muuhun organisaatioon. Arvioinnin toimivuudesta on annettava selvitys kahden vuoden kuluessa. Samalla on kerättävä kokemuksia eri tehtävien tarkoituksenmukaisesta organisoinnista ja tarvittaessa on ryhdyttävä toimenpiteisiin arviointia koskevien säännösten tarkistamiseksi.

Eduskunta edellyttää, että valtiontalouden tilanteen salliessa perusopetuksen yksikköhintojen jälkeenjääneisyys pikaisesti korjataan vastaamaan todellisia kustannuksia.

Eduskunta edellyttää hallituksen valmistelevan perusopetuslain muutokset siten, että lapsen oikeus oppivelvollisuutta edeltävään vuoden mittaiseen esiopetukseen voidaan saattaa voimaan 1.8.2000 lukien taloudellisten voimavarojen mukaisesti.

Eduskunta edellyttää, että hallitus osaltaan pyrkii edistämään toimenpiteitä, joilla opettajien kokonaistyöaikaajärjestelmä saadaan toteutettua mahdollisimman nopeasti.

Eduskunta edellyttää, että hallitus tekee suomen tai ruotsin kielen opetuksen järjestämisestä maahanmuuttajalapsille selvityksen, huomioiko opetus lasten kielellisen lähtötason. Tavoitteena on, että lapset voisivat

oppia suomea tai ruotsia mahdollisimman hyvin.

Eduskunta edellyttää, että opetussuunnitelmia kehitetään siten, että ne sisältävät myös koulun ja opettajien ammattitaidon kehittämisen tavoitteenasettelun, kehittämisprosessien kuvaukset sekä menetelmät, joilla kehittämistoimintaa arvioidaan.

Eduskunta edellyttää, että tilannetta tukiopeutuksen järjestämisestä kouluissa seurataan ja tarvittaessa ryhdytään tehostettuihin toimenpiteisiin niin, että opinnoissa tilapäisesti jälkeen jääneen tai muutoin erityistä tukea tarvitsevan oppilaan oikeus tukiopeutukseen voidaan turvata.

Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii siitä, että päätökset erityisopetukseen siirtämisestä tehdään oppilaan tarpeista lähtien ja siten että erityisopetusta tarvitsevien oppilaiden tasa-arvoiset mahdollisuudet opiskeluun turvataan.

Eduskunta edellyttää, että opetusministeriö seuraa perusopetuslain 28 §:n soveltamiskäytäntöä ja antaa siitä kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta selvityksen sivistysvaliokunnalle.

Eduskunta edellyttää, että opetusministeriö painottaa lähivuosien toiminnassaan koulujen kirjasto- ja tietopalvelutoiminnan kehittämistä riittävän monipuolisesti opetuksen pedagogisen kehittämisen osana.

Eduskunta edellyttää, että valtiovalta ja kunnat yhteistyössä kansalais- ja muiden järjestöjen kanssa kehittävät toimenpiteitä, joilla lisätään perusedellytyksiä kerhotoiminnalle.

Eduskunta edellyttää, että lukion liikunnan ja terveystiedon opetusta kehitetään siten, että oppiaineet jaksotetaan läpi koko lukio-koulutuksen. Tavoitteena on vahvistaa terveitä elämäntapoja ja liikuntaharrastusta.

Eduskunta edellyttää, että kaikessa 3-vuotisessa ammatillisessa koulutuksessa työssäoppimisjakso kehitetään kiinteäksi osaksi tutkintoa. Sen vuoksi tulee selvittää ja ar-

vioida tarkoituksenmukaisimmat työssäoppimisen järjestämistavat.

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle kiireellisesti oppisopimuskoulutuksen kehittämistä koskevat ehdotukset.

Eduskunta edellyttää, että lähivuosina talousarvioissa varataan valtionosuusuudistuksessa menetyksiä kokeneille opistoille siirtymäkauden harkinnanvaraista lisäavustusta.

Eduskunta edellyttää hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin kansalaisopistojen asutusraKENNERYHMITTELYN uudistamiseksi kansalaisopistojen toiminnan kannalta tarkoituksenmukaiseksi.

Eduskunta edellyttää, että hallitus järjestää taiteen perusopetuslain toimivuuden seuran-

nan kaikkien taiteenalojen perusopetuksen osalta korostaen erityisesti nykyisten musiikkioppilaitosten toiminnan määrän ja laadun turvaamista.

Eduskunta edellyttää, että kansanopistojen mahdollisuudet yleissivistävän ja tutkintotoimittaisen opetuksen antamiseen turvataan määrittelemällä kansanopistojen harjoittamalle perus- ja lukio-opetukselle sen erityispiirteet huomioon ottava riittävä yksikköhinta.

Eduskunta edellyttää, että hallitus kiirehtii sellaisen rahoitusjärjestelmän aikaansaamista, joka turvaa saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen myönteisen kehityksen jatkumisen.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Perusopetuslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Soveltamisala ja tavoitteet

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään perusopetuksesta ja oppivelvollisuudesta.

Lisäksi laissa säädetään oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna annettavasta esiopetuksesta, perusopetuksen oppimäärän suorittaneille annettavasta lisäopetuksesta ja maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta.

Muille kuin oppivelvollisille järjestettävästä perusopetuksesta säädetään 46 §:ssä.

2 §

Opetuksen tavoitteet

Tässä laissa tarkoitettun opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi esiopetuksen tavoitteena on osana varhaiskasvatusta parantaa lasten oppimisedellytyksiä.

Opetuksen tulee edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana.

Opetuksen tavoitteena on lisäksi turvata riittävä yhdenvertaisuus koulutuksessa koko maan alueella.

3 §

Opetuksen järjestämisen perusteet

Opetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä perusteita siten kuin tässä laissa säädetään.

Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti.

Opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa.

2 luku

Kunta opetuksen järjestäjänä

4 §

Velvollisuus järjestää perusopetusta

Kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perus-

opetusta. Kunta voi järjestää tässä laissa tarkoitettut palvelut itse tai yhdessä muiden kuntien kanssa taikka hankkimalla ne 7 ja 8 §:ssä tarkoitettulta perusopetuksen järjestäjältä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua kuntien välistä yhteistyötä varten voidaan perustaa kuntayhtymä. Kuntayhtymästä on voimassa, mitä opetuksen järjestäjästä säädetään.

Sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin kuin se hänen terveytensä ja muut olosuhteet huomioon ottaen on mahdollista.

Kunta, jossa on sekä suomen- että ruotsinkielisiä asukkaita, on velvollinen järjestämään perusopetuksen erikseen kumpaakin kieliryhmää varten.

5 §

Esiopetuksen, lisäopetuksen ja perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestäminen

Kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville 25 §:n 2 momentissa tarkoitettua pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville lapsille esiopetusta. Asianomainen ministeriö voi myöntää kunnalle luvan esiopetuksen järjestämiseen myös muille oppilaille.

Kunta voi järjestää lisäopetusta ja perusopetukseen valmistavaa opetusta.

6 §

Oppilaan koulupaikan määräytyminen

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä.

Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muuta tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle oppilaalle 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa tämän lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen järjestämään opetusta. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämipaikkaa.

Lasta ei ilman huoltajan suostumusta saa osoittaa opetukseen, jossa 31 §:n 3 momentin nojalla peritään oppilaalta maksuja, eikä opetukseen, jossa kunnan päätöksen tai opetuksen järjestämisluvan perusteella noudatetaan erityistä maailmankatsomuksellista tai kasvatusopillista järjestelmää.

3 luku

Muut opetuksen järjestäjät

7 §

Rekisteröity yhteisö tai säätiö opetuksen järjestäjänä

Valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan tässä laissa tarkoitettua opetuksen järjestämiseen. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että opetuksen järjestäminen perustuu erityiseen koulutus- tai sivistystarpeeseen ja että opetuksen järjestäjä ja kunta, jossa opetusta järjestetään, ovat sopineet asiasta. Lupa vieraskielisen opetuksen, erityisopetuksen, erityiseen maailmankatsomukselliseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen ja kansanopistossa muille kuin oppivelvollisille annettavan opetuksen järjestämiseen voidaan myöntää alueellisen tai valtakunnallisen koulutus- tai sivistystarpeen perusteella, vaikka opetuksen järjestäjä ei ole tehnyt edellä tarkoitettua sopimusta. Lupa voidaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset opetuksen asianmukaiseen järjestämiseen. Opetusta ei saa järjestää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa luvassa määrätään kunnat, joissa opetusta järjestetään, opetuskieli, erityinen koulutustehtävä, koulutuksen järjestämismuoto sekä muut tarpeelliset koulutuksen järjestämiseen liittyvät ehdot. Muutoksesta opetuksen järjestämislupa päätetään asianomainen ministeriö.

Valtioneuvosto voi peruuttaa opetuksen järjestämistä koskevan luvan, jos koulutus ei täytä 1 tai 2 momentissa luvan myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä tai jos opetus järjestetään muuten vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

8 §

Valtio opetuksen järjestäjänä

Valtio voi järjestää tässä laissa tarkoitettua opetusta. Opetuksen järjestämisestä ja toiminnan lopettamisesta päättää asianomainen ministeriö noudattaen soveltuvin osin, mitä 7 §:n 2—4 momentissa säädetään.

4 luku

Opetus

9 §

Opetuksen laajuus

Perusopetuksen oppimäärä on laajuudeltaan yhdeksänvuotinen.

Esiopetus ja lisäopetus kestää yhden vuoden. Esiopetus voi 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville oppilaille annettavassa erityisopetuksessa sekä asianomaisen ministeriön luvalla 10 §:n 4 momentissa tarkoitetussa vieraskielisessä opetuksessa kestää kaksi vuotta.

Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus vastaa puolen vuoden oppimäärää.

Opetuksen laajuudesta säädetään tarkemmin asetuksella.

10 §

Opetuskieli

Koulun opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan antaa muulla kuin edellä mainitulla oppilaan omalla kielellä, jos se ei vaaranna oppilaan mahdollisuutta seurata opetusta.

Saamelaiten kotiseutualueella asuvien saamen kieltä osaavien oppilaiden opetus tulee antaa pääosin saamen kielellä. Kuulovammaisille tulee tarvittaessa antaa opetusta myös viittomakielellä.

Jos opetuksen järjestäjä antaa opetusta useammalla kuin yhdellä sellaisella 1 ja 2

momentissa tarkoitetulla opetuskielellä, jolla oppilas pystyy opiskelemaan, oppilaan huoltaja saa valita opetuskielen.

Lisäksi erillisessä opetusryhmässä tai koulussa opetus voidaan antaa pääosin tai kokonaan muulla kuin 1 momentissa mainitulla kielellä.

11 §

Opetuksen sisältö

Perusopetuksen oppimäärä sisältää, sen mukaan kuin 14 §:n nojalla säädetään tai määrätään, kaikille yhteisinä aineina äidinkieltä ja kirjallisuutta, toista kotimaista kieltä, vieraita kieliä, ympäristöoppia, kansalais-taitoa, uskontoa tai elämäntutkimustietoa, historiaa, yhteiskuntaoppia, matematiikkaa, fysiikkaa, kemiaa, biologiaa, maantietoa, liikuntaa, musiikkia, kuvataidetta, käsityötä ja kotitaloutta. Opetus voi perustua, sen mukaan kuin 14 §:n nojalla säädetään tai määrätään, erilaajuisiin oppimääriin. Perusopetuksen järjestäjä voi 7 tai 8 §:n nojalla määrätyn erityisen koulutustehtävän mukaisesti poiketa tämän momentin säännöksistä.

Oppilaalle voidaan antaa opetusta muissakin kuin 1 momentissa mainituissa perusopetukseen soveltuviissa aineissa sen mukaan kuin opetussuunnitelmassa määrätään. Näiden aineiden opiskelu voi olla oppilaalle osittain tai kokonaan vapaaehtoista tai valinnaista.

Oppilaalle tulee antaa oppilaanohjausta.

Esiopetuksesta, lisäopetuksesta ja perusopetukseen valmistavasta opetuksesta on sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, voimassa, mitä 14 §:n nojalla säädetään tai määrätään.

12 §

Äidinkielen opetus

Äidinkielenä opetetaan oppilaan opetuskielen mukaisesti suomen, ruotsin tai saamen kieltä.

Äidinkielenä voidaan huoltajan valinnan mukaan opettaa myös romanikieltä, viittomakieltä tai muuta oppilaan äidinkieltä.

13 §

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon opetus

Perusopetuksen järjestäjän tulee antaa uskonnonopetusta sen uskontokunnan tunnustuksen mukaan, johon oppilaiden enemmistö kuuluu.

Edellä 1 momentin mukaisesta uskonnonopetuksesta uskonnonvapauslain (267/1922) mukaisesti vapautetulle vähintään kolmelle evankelis-luterilaiseen kirkkoon tai vähintään kolmelle ortodoksiseen kirkkokuntaan kuuluvalla oppilaalla järjestetään heidän oman tunnustuksensa mukaista opetusta.

Muuhun kuin 2 momentissa mainittuihin uskontokuntiin kuuluvalla vähintään kolmelle uskonnonopetuksesta vapautetulle oppilaalle järjestetään heidän oman tunnustuksensa mukaista uskonnonopetusta, jos heidän huoltajansa sitä vaativat.

Uskonnonopetuksesta vapautetulle vähintään kolmelle uskontokuntiin kuulumattomalle oppilaalle opetetaan elämäkatsomustietoa.

14 §

Tuntijako ja opetussuunnitelman perusteet

Valtioneuvosto päättää tässä laissa tarkoitetun opetuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista sekä perusopetukseen käytettävän ajan jakamisesta eri oppiaineiden ja aineryhmien opetukseen sekä oppilaanohjaukseen (*tuntijako*).

Opetushallitus päättää perusopetuksen eri oppiaineiden ja aihekokonaisuuksien sekä oppilaanohjauksen ja muun tässä laissa tarkoitetun opetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä (*opetussuunnitelman perusteet*).

15 §

Opetussuunnitelma

Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä tässä laissa tarkoitettua opetusta varten opetussuunnitelma. Opetussuunnitelma hyväksytään erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä ja saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Asianomaisen ministeriön luvalla perusopetusta ja lukiokoulutusta varten voidaan hyväksyä yhteinen opetussuunnitelma tai pe-

rusopetuksen opetussuunnitelma voi sisältää ammatillisia opintoja.

16 §

Tukiopetus

Opinnoissa tilapäisesti jälkeen jääneille tai muutoin erityistä tukea tarvitseville tulee antaa tukiopetusta.

17 §

Erityisopetus

Oppilaalla, jolla on lieviä oppimis- tai sopeutumisvaikeuksia, on oikeus saada erityisopetusta muun opetuksen ohessa.

Jos oppilaalle ei vammaisuuden, sairauden, kehityksessä viivästymisen tai tunne-elämän häiriön taikka muun niihin verrattavan syyn vuoksi voida antaa opetusta muuten, tulee oppilas ottaa tai siirtää erityisopetukseen. Erityisopetus järjestetään mahdollisuuksien mukaan muun opetuksen yhteydessä taikka muutoin erityisluokalla tai muussa soveltuvassa paikassa. Tässä momentissa tarkoitetun oppilaan opetuksessa voidaan poiketa 11 §:stä sen mukaan kuin 14 §:n nojalla säädetään tai määrätään. Oppilaalle tulee laatia henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma.

Jos muu opetuksen järjestäjä kuin kunta ei järjestä 2 momentissa tarkoitettua opetusta, oppilaan siirtämisestä erityisopetukseen päätetään opetuksen järjestäjän esityksestä oppilaan asuinkunta.

Sen lisäksi, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982) säädetään, menettelystä otettaessa tai siirrettäessä oppilas 2 momentissa tarkoitettuun opetukseen säädetään asetuksella. Opetusryhmien muodostamisesta 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville oppilaille annettavassa opetuksessa säädetään asetuksella.

18 §

Erityiset opetusjärjestelyt

Oppilaan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin tässä laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1) oppilaalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;

2) perusopetuksen oppimäärän suorittaminen olisi oppilaalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta; tai

3) se on perusteltua oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä.

19 §

Opetuksen julkisuus

Tässä laissa tarkoitettu opetus on julkista. Perustellusta syystä voidaan oikeutta päästä seuraamaan opetusta rajoittaa.

20 §

Kokeilu

Asianomainen ministeriö voi myöntää luvan sellaisen tässä laissa tarkoitetun opetuksen kehittämiseksi tarpeellisen kokeilun järjestämiseen, jossa poiketaan tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen opetusta koskevista säännöksistä sekä niiden nojalla annetuista opetusta koskevista säännöksistä ja määräyksistä. Opetushallitus voi myöntää luvan sellaisen kokeilun järjestämiseen, jossa poiketaan opetushallituksen antamista määräyksistä.

Kokeilussa tulee noudattaa opetushallituksen hyväksymää kokeiluohjelmaa.

5 luku

Arviointi

21 §

Koulutuksen arviointi

Koulutuksen arvioinnin tarkoituksena on turvata tämän lain tarkoituksen toteuttamista ja tukea koulutuksen kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä.

Opetuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua 3 momentin mukaiseen ulkopuoliseen toimintansa arviointiin.

Opetushallitus huolehtii asianomaisen ministeriön päättämien perusteiden mukaisesti arvioinnin kehittamisestä ja ulkopuolisten arviointien toimeenpanosta. Ministeriö voi antaa yksittäisen arvioinnin suorittamisen myös muun kuin opetushallituksen tehtäväksi.

Arviointien keskeiset tulokset tulee julkistaa.

22 §

Oppilaan arviointi

Oppilaan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään oppilaan edellytyksiä itsearviointiin. Oppilaan oppimista, työskentelyä ja käyttäytymistä tulee arvioida monipuolisesti.

Opintosuoritusten arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä on voimassa, mitä niistä asetuksella säädetään ja opetushallitus määrää. Todistuksiin merkittävistä tiedoista päätää opetushallitus.

6 luku

Työaika

23 §

Lukuvuosi

Perusopetuksessa lukuvuosi alkaa 1 päivänä elokuuta ja päättyy 31 päivänä heinäkuuta. Lukuvuodessa on 190 työpäivää. Asianomaisen ministeriön luvalla työpäivien määrä voi erityisestä syystä olla säädettyä suurempi. Lukuvuoden työpäivistä vähennetään kuitenkin muuksi arkipäiväksi kuin lauantaksi sattuva itsenäisyyspäivä, loppiainen ja vapunpäivä.

Lukuvuoden koulutyön päättymisajankohdasta säädetään asetuksella.

Milloin opetusta ei pakottavasta syystä ole voitu järjestää työpäiviksi määrättyinä päivinä eikä opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita voida muutoin saavuttaa, on menetetty työpäivät korvattava lisäämällä työpäiviä enintään kuudella päivällä.

24 §

Oppilaan työmäärä

Perusopetuksessa oppilaan työmäärä saa olla enintään sellainen, että hänelle koulunkäyntiin, koulumatkoihin ja kotitehtäviin käytettävä aika huomioon ottaen jää riittä-

västi aikaa lepoon, virkistykseen ja harrastuksiin.

Oppilaalle annettavan perusopetuksen päivittäisestä ja viikoittaisesta määrästä säädetään asetuksella.

7 luku

Oppivelvollisuus sekä oppilaan oikeudet ja velvollisuudet

25 §

Oppivelvollisuus

Suomessa vakinaisesti asuvat lapset ovat oppivelvollisia. Oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, jona lapsi täyttää seitsemän vuotta. Oppivelvollisuus päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai kun oppivelvollisuuden alkamisesta on kulunut 10 vuotta.

Jos perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, alkaa oppivelvollisuus vuotta 1 momentissa säädettyä aikaisemmin ja kestää 11 vuotta.

26 §

Oppivelvollisuuden suorittaminen

Oppivelvollisen on osallistuttava tämän lain mukaisesti järjestettyyn perusopetukseen tai saatava muulla tavalla perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Edellä 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan tulee osallistua oppivelvollisuuden alkamisvuonna järjestettävään esiopetukseen. Oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua.

Jos oppivelvollinen ei osallistu tämän lain mukaisesti järjestettyyn opetukseen, oppivelvollisen asuinkunnan tulee valvoa oppivelvollisen edistymistä.

27 §

Opetuksen poikkeava aloittamisajankohta

Lapsella on oikeus aloittaa perusopetus vuotta säädettyä aikaisemmin, jos lapsella

psykologisten ja tarvittaessa lääketieteellisten selvitysten perusteella on edellytykset suoritua opiskelusta. Opetuksen järjestäjä voi mainittujen selvitysten perusteella antaa lapselle luvan aloittaa perusopetus vuotta säädettyä myöhemmin.

28 §

Koulutuspaikka

Perusopetuksessa oppilaalla on oikeus käydä 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua koulua.

Oppivelvollinen voi pyrkiä oppilaaksi myös muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun kouluun. Tässä momentissa tarkoitettuja oppilaita otettaessa hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Jos opetuksessa noudatetaan opetussuunnitelmaa, jossa painotetaan yhtä tai useampaa oppiainetta, voidaan oppilaita otettaessa käyttää myös oppilaan taipumuksia edellä tarkoitettuun opetukseen osoittavaa koetta. Valintaperusteista ja -kokeesta tulee ilmoittaa etukäteen. Kunta voi kuitenkin päättää, että sen järjestämään opetukseen otetaan ensisijaisesti kunnassa asuvia lapsia.

29 §

Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.

30 §

Oikeus saada opetusta

Opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta sekä oppilaanohjausta.

Opetusryhmät tulee muodostaa siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet.

Oppilaan huoltaja päättää 11 §:ssä tarkoitettuja oppiaineita ja oppimääriä koskevista valinnoista. Valittu aine tai oppimäärä voidaan, sen jälkeen kun huoltajaa on asiasta kuultu, muuttaa toiseksi, jos opetusta ei voida tarkoituksenmukaisesti järjestää oppilaan omassa eikä muussa koulussa.

31 §

Opetuksen maksuttomuus

Opetus ja sen edellyttämät oppikirjat ja muu oppimateriaali sekä työvälineet ja työaineet ovat oppilaalle maksuttomia. Vammalla ja muulla erityistä tukea tarvitsevalla oppilaalla on lisäksi oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetus- ja oppilashuoltopalvelut, erityiset apuvälineet sekä 39 §:n nojalla järjestettävät palvelut.

Opetukseen osallistuvalla on annettava jokoaisena työpäivänä tarkoituksenmukaisesti järjestetty ja ohjattu, täysipainoinen maksuton ateria.

Ulkomailla järjestettävässä opetuksessa ja yksityisen yhteisön tai säätiön asianomaisen ministeriön antaman erityisen koulutustehtävän perusteella muulla kuin 10 §:n 1 momentissa tarkoitetulla opetuskielillä järjestämissä opetuksessa voidaan oppilaalta 1 ja 2 momentin estämättä periä kohtuullisia maksuja.

32 §

Koulumatkat

Jos perusopetusta, esiopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pidempi tai jos se oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioon ottaen muuten muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi, on oppilaalla oikeus maksuttomaan kuljetukseen taikka oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävään riittävään avustukseen.

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas lukuvuoden alkaessa on täyttänyt 13 vuotta tai jos oppilas saa 17 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetusta, saa koulumatka kestää enintään 3 tuntia.

Jos 1 momentissa tarkoitettu oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun, voidaan oppilaaksi ottamisen edellytykseksi asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

33 §

Majoitus

Jos perusopetusta, esiopetusta, tai lisäopetusta saavan oppilaan kuljetusta ei voida järjestää 32 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla, on oppilaalla oikeus maksuttomaan majoitukseen ja täysihoitoon.

Koulun työvuoden aikana oppilaalla on oikeus maksuttomiin matkoihin majoituspaikan ja kodin välillä lomien ja viikonloppujen yhteydessä.

Majoitetut oppilaat ovat velvolliset majoituspaikassaan suorittamaan kohtuullisen määrän heille soveltuvia tehtäviä.

Oppilaalta, joka on otettu muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun, voidaan 1 ja 2 momentin estämättä periä kohtuullisia maksuja.

34 §

Tapaturman hoito ja terveydenhuolto

Koulussa, koulumatkalla ja majoituksessa sattuneen tapaturman hoito on oppilaalle maksuton.

Kouluterveydenhuollosta sekä oppilaiden sosiaalisten ja psyykkisten vaikeuksien poistamiseksi tarvittavista palveluista säädetään erikseen.

35 §

Oppilaan velvollisuudet

Oppilaan tulee osallistua perusopetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta.

Oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäydyttävä asiallisesti.

36 §

Kurinpito

Oppilasta, joka rikkoo järjestystä, menettelee vilpillisesti tai käyttäytyy muuten epäasiallisesti, voidaan rangaista kurinpidollisesti. Kurinpitorangaistuksia ovat kirjallinen varoitus ja oppilaan erottaminen enintään kolmeksi kuukaudeksi. Opetuksen järjestäjän tulee huolehtia, ettei oppilas erottamisen aikana jää jälkeen opetuksesta.

Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokasta oppitunnin jäljellä olevaksi ajaksi. Epäasiallisesti käyttäytyvä oppilas voidaan määrätä enintään kahden tunnin jälki-istuntoon.

Kotitehtävänsä laiminlyönyt oppilas voidaan määrätä työpäivän päätyttyä enintään tunniksi kerrallaan valvonnan alaisena suorittamaan tehtäviään.

Sen lisäksi mitä hallintomenettelylaissa säädetään, menettelystä tässä pykälässä tarkoitetuissa asioissa säädetään asetuksella.

8 luku

Erinäiset säännökset

37 §

Henkilöstö

Jokaisella koululla, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua opetusta, tulee olla toiminnasta vastaava rehtori.

Opetuksen järjestäjällä tulee olla opetuksen järjestämisuoto huomioon ottaen riittävä määrä opettajan virkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Lisäksi opetuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia, koulunkäyntiavustajia ja muuta henkilöstöä.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään asetuksella. Asianomainen ministeriö voi erityisestä syystä myöntää niistä erivapauden.

38 §

Erityinen tutkinto

Perusopetuksen oppimäärä tai sen osa voidaan suorittaa erityisessä tutkinnossa sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

39 §

Erityisopetuksen tukitehtävistä huolehtiminen

Asianomainen ministeriö voi päättää, että opetuksen järjestäjän tulee huolehtia 17 §:n 2 momentissa tarkoitetun erityisopetuksen yhteydessä annettavasta kuntoutuksesta sekä mainittuun opetukseen liittyvistä kehittämis-, ohjaus- ja tukitehtävistä.

40 §

Salassapito

Opetuksen järjestämisestä vastaavien toimielinten jäsenet, 37 §:ssä tarkoitetut henkilöt ja opetusharjoittelua suorittavat eivät saa luvottomasti sivullisille ilmaista, mitä he ovat koulutukseen liittyviä tehtäviä hoitaessaan saaneet tietää oppilaiden tai tässä laissa tarkoitetun henkilöstön taikka heidän perheenjäsentensä henkilökohtaisista oloista ja taloudellisesta asemasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut henkilöt sekä kouluterveydenhuollosta ja muusta oppilashuollosta vastaavat henkilöt saavat sen estämättä, mitä 1 momentissa tai salassapitovelvollisuudesta erikseen säädetään, antaa toisilleen sekä koulutuksesta vastaaville viranomaisille opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot.

41 §

Tietojensaantioikeus

Opetuksen järjestäjällä on tehtäviään hoitaessaan oikeus saada valtion ja kunnan viranomaiselta koulutuksen suunnittelun ja järjestämisen edellyttämät tilastotiedot ja muut vastaavat tiedot.

Opetuksen järjestäjän tulee pyynnöstä toimittaa valtion opetushallintoviranomaisille niiden määräämät koulutuksen arvioinnin, kehittämisen, tilastoinnin ja seurannan edellyttämät tiedot.

Jos oppilaan opetus järjestetään muussa kuin oppilaan asuinkunnan koulussa, opetuksen järjestäjän tulee ilmoittaa oppilaasta oppivelvollisen valvontaa varten oppilaan asuinkunnalle.

42 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitetun opetuksen järjestäjän päätökseen, joka koskee oppilaalle annettavaa varoitusta, määräaikaista erottamista tai 31—33 §:ssä ja 34 §:n 1 momentissa säädettyä etua ja oikeutta, haetaan muutosta valittamalla lääninoikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninhallitukselta siten kuin hallintolain-

käyttölaissa säädetään, jos päätös koskee:

- 1) oppilaaksi ottamista;
- 2) oppilaan ottamista tai siirtämistä 17 §:n 2 momentissa tarkoitettuun erityisopetukseen vastoin huoltajan tahtoa;
- 3) 18 §:ssä säädettyjä erityisiä opetusjärjestelyitä; sekä
- 4) 27 §:ssä säädettyä perusopetuksen poikkeavaa aloittamisajankohtaa.

Päätökseen, jonka lääninhallitus on antanut 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua asiaa koskevasta valituksesta, haetaan muutosta lääninoikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Valitus päätöksestä, joka koskee oppilaalle annettavaa varoitusta, määräaikaista erottamista tai 2 ja 3 momentissa tarkoitettua asiaa, tulee tehdä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu oppilaan huoltajalle tiedoksi. Tässä momentissa tarkoitettut valitukset tulee käsitellä kiireellisinä.

Muuhun kuin tässä pykälässä säädettyyn tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen perusteella tehtyyn nimettyä oppilasta kosvaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Lääninoikeuden ja lääninhallituksen 3 ja 4 momentissa tarkoitettua valituksesta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Oikaisun hakemisesta oppilaan suoritusten arviointiin säädetään asetuksella. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

43 §

Rahoitus

Tässä laissa tarkoitettua opetusta varten myönnetään rahoitusta perustamishankkeisiin ja käyttökustannuksiin siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (/) säädetään.

44 §

Oppilailta perittävät maksut

Asianomainen ministeriö päättää tämän lain nojalla oppilailta perittävien maksujen perusteista soveltuvin osin sen mukaan kuin valtion maksuperustelaissa (150/1992) julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista säädetään.

Jos tässä laissa tarkoitettua oppilaalta perittävää maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä siten kuin korkolaissa (633/1982) säädetään.

Maksu saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

45 §

Oppivelvollisen valvonnan laiminlyönti

Jos oppilaan huoltaja laiminlyö velvollisuutensa valvoa oppivelvollisuuden täyttämistä, hänet on tuomittava *oppivelvollisen valvonnan laiminlyönnistä* sakkoon.

46 §

Muiden kuin oppivelvollisten opetus

Muille kuin oppivelvollisille annettavasta perusopetuksesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 2 §:ssä, 3 §:n 1 ja 2 momentissa, 9 §:n 1 momentissa, 10—15, 18—22 ja 29 §:ssä, 30 §:n 1 momentissa sekä 35, 37, 38 ja 40—44 §:ssä säädetään. Opetus, oppikirjat ja muu oppimateriaali, työvälineet ja työaineet ovat oppilaalle maksuttomia. Opetuksessa, joka on kunnan tai kuntayhtymän päätöksen taikka 7 §:ssä tarkoitettuun lupaan sisältyvän määräyksen perusteella järjestetty sisäoppilaitosmuotoisesti, oppilaalla on oikeus maksuttomaan asumiseen sekä riittävään päivittäiseen maksuttomaan ruokailuun. Päätoimisissa opinnoissa opiskelijalla on oikeus maksuttomaan ateriaan niinä työpäivinä, joina opetussuunnitelma edellyttää opiskelijan läsnäoloa opetuksen järjestäjän osoittamassa koulutuspaikassa. Oppilaalle voidaan 36 §:n 1 momentissa mainituilla perusteilla antaa kirjallinen varoitus tai oppilas voidaan erottaa enintään yhdeksi vuodeksi.

Oppilaaksi voidaan ottaa myös sellainen henkilö, jonka tarkoituksena on ainoastaan yhden tai useamman perusopetuksen oppimäärään kuuluvan oppiaineen suorittaminen. Tässä momentissa tarkoitetuilta oppilailta voidaan periä opetuksesta kohtuullisia maksuja.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettussa opetuksessa voidaan poiketa 11 ja 13 §:stä

sen mukaan kuin opetussuunnitelman perusteissa määrätään. Oppilaalle, joka on täyttänyt 18 vuotta, opetetaan hänen valintansa mukaisesti joko uskontoa tai elämäntietoa.

Tässä pykälässä tarkoitettu opetus voidaan järjestää osaksi tai kokonaan etäopetuksena.

47 §

Perusopetusta tukeva muu toiminta

Perusopetuksen yhteydessä voidaan oppilaille järjestää kirjastotoimintaa, kerhotoimintaa ja muuta opetukseen läheisesti liittyvää toimintaa.

48 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

9 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

49 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

Tällä lailla kumotaan seuraavat lait niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen:

1) 27 päivänä toukokuuta 1983 annettu peruskoululaki (476/1983);

2) 31 päivänä tammikuuta 1985 annettu harjoittelukoululaki (143/1985);

3) kuulovammaisten ja näkövammaisten sekä liikuntavammaisten kouluista 27 päivänä toukokuuta 1983 annettu laki (481/1983);

4) Suomalais-venäläisestä koulusta 21 päivänä toukokuuta 1976 annettu laki (412/1976);

5) Helsingin ranskalais-suomalaisesta koulusta 7 päivänä tammikuuta 1977 annettu laki (33/1977);

6) vieraskielisistä yksityisistä kouluista 28 päivänä kesäkuuta 1963 annettu laki (373/1963);

7) ulkomailla toimivasta peruskoulua vas-

taavasta yksityiskoulusta 29 päivänä toukokuuta 1981 annettu laki (379/1981);

8) Steiner-koulusta 27 päivänä toukokuuta 1977 annettu laki (417/1977);

9) steinerpedagogisista erityiskouluista 12 päivänä joulukuuta 1986 annettu laki (932/1986);

10) Anna Tapion koulusta 23 päivänä joulukuuta 1988 annettu laki (1197/1988); sekä

11) yhteisistä opettajista 3 päivänä elokuuta 1992 annettu laki (710/1992).

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

50 §

Kumottavien säännösten nojalla annettujen määräysten ja päätösten soveltaminen

Edellä 49 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla annetut tuntijakoa ja opetussuunnitelman perusteita koskevat päätökset jäävät voimaan siihen saakka, kunnes tämän lain nojalla toisin päätetään.

Opetuksessa voidaan noudattaa 49 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla hyväksyttyjä opetussuunnitelmia, kunnes opetuksen järjestäjä hyväksyy tämän lain mukaisen opetussuunnitelman.

Tässä pykälässä tarkoitettuihin päätöksiin sisältyviä määräyksiä ala-asteesta sovelletaan 1—6 luokalla annettavaan opetukseen ja määräyksiä yläasteesta sovelletaan 7—9 luokalla annettavaan opetukseen.

Edellä 49 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla tehtydt esiopetuksen järjestämisestä koskevat päätökset ovat voimassa päätöksissä määrätyn ajan, jollei asianomainen ministeriö toisin päättä.

Edellä 49 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla asetetut toimitukset jatkavat toimikautensa loppuun, jollei opetuksen järjestäjä toisin päättä. Toimielimen kokoonpanoon ja jäsenten valintaan sovelletaan toimikauden loppuun tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä.

51 §

Opetuksen järjestämistä koskeva siirtymäsäännös

Edellä 49 §:n 2 momentissa mainittujen lakien ja lastensuojelulain (683/1983) 33 §:n

nojalla tämän lain voimaan tullessa toimivien koulujen ylläpitäjät jatkavat toimintaansa tässä laissa tai lukiolaissa (/) tarkoitetun opetuksen järjestäjinä. Peruskoulua korvaava koulu jatkaa toimintaansa 7 §:ssä tarkoitettuna kouluna.

Asianomainen ministeriö päättää tarvittaessa tämän lain voimaan tullessa toimivan yksityisen koulun ylläpitäjälle opetuksen järjestämistä varten myönnetyn luvan muuttamisesta 7 §:n 3 momentin ja lukiolain 4 §:n 2 momentin mukaiseksi luvaksi. Sen estämättä mitä 10 §:ssä säädetään, voi Helsingin Rudolf Steiner -koulun opetuskielenä olla sekä suomi että ruotsi.

52 §

Valtion oppilaitoksia koskeva siirtymäsäännös

Edellä 49 §:n 2 momentissa mainittujen lakien ja lastensuojelulain 29 §:n nojalla tämän lain voimaan tullessa toimivat valtion oppilaitokset jatkavat toimintaansa tässä laissa tai lukiolaissa tarkoitettuina oppilaitoksina.

Asianomainen ministeriö päättää tarvittaessa tämän lain voimaan tullessa toimivan valtion oppilaitoksen perustamista koskevan päätöksen muuttamisesta 8 §:n ja lukiolain 3 §:n 2 momentin mukaiseksi päätökseksi. Edellä 49 §:n 2 momentin 3 kohdassa mainitun lain 17 §:n nojalla valtion oppilaitokselle määrätty tehtävät muuttuvat tämän lain 39 §:ssä tarkoitetuiksi erityisopetuksen tukitehtäviksi.

53 §

Henkilöstöä koskeva siirtymäsäännös

Edellä 49 §:n 2 momentissa mainittujen lakien ja lastensuojelulain 29 ja 33 §:n nojalla toimivissa kouluissa työskentelevät viran- ja toimenhaltijat, työntekijät sekä tuntiopettajat jatkavat tämän lain voimaan tullessa aikaisemmissa tehtävissään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuilla viran- ja toimenhaltijoilla, työntekijöillä sekä tuntiopettajilla, joilla tämän lain voimaan tullessa on oikeus erorahaan, koulutustukeen, toistuvaan korvaukseen ja lakkautuspalkkaan, on edelleen oikeus mainittuihin etuuksiin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Viran- ja toimenhaltijan, työntekijän, sekä tuntiopettajan eroamisikä määräytyy tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan, jos hän peruskoululain 71 ja 72 §:n muuttamisesta annetun lain (104/1989) voimaantulosäännöksen mukaan on valinnut tai viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1999 valitsee mainitun lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisen eläkeiän.

54 §

Peruskoulua korvaavia kouluja ja harjoittelukoulujen oppilaaksiottoa koskeva siirtymäsäännös

Kunnan ja yksityisen koulun ylläpitäjän välillä tehty tämän lain voimaan tullessa voimassa oleva sopimus, jonka mukaan yksityinen koulu korvaa kunnan peruskoulua, muuttuu tämän lain voimaan tultua 7 §:n 1 momentissa tarkoitetuksi sopimukseksi, kunnes kunta ja yksityinen opetuksen järjestäjä toisin sopivat.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita harjoittelukoulujen oppilaaksiottoalueita koskevia päätöksiä sovelletaan, kunnes koulutusta järjestävä yliopisto ja harjoittelukoulun sijaintikunta sekä muut kunnat, joiden aluetta sopimukset koskevat, toisin sopivat.

55 §

Muiden kuin oppivelvollisten opetusta koskeva siirtymäsäännös

Edellä 46 §:n 3 momentin toisessa virk-

keessä tarkoitettua oppilaan oikeutta valita uskonto tai elämäntavustieto sovelletaan niihin oppilaisiin, jotka aloittavat opintonsa tämän lain voimaantulon jälkeen. Ennen tämän lain voimaantuloa opintonsa aloittaneisiin oppilaisiin sovelletaan, mitä aikuislukiolaissa (439/1994) ja -asetuksessa (660/1994) tämän lain voimaan tullessa säädetään ja niiden nojalla määrätään.

56 §

Opintososiaalisia etuja koskeva siirtymäsäännös

Oppilaalla, joka on aloittanut opintonsa ennen tämän lain voimaantuloa, on oikeus vähintään lain voimaan tullessa voimassa olleisiin opintososiaalsiin etuihin.

Lukiolaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Soveltamisala ja tavoitteet

1 §

Soveltamisala ja tarkoitus

Tässä laissa säädetään nuorille ja aikuisille annettavasta perusopetuksen oppimäärään perustuvasta yleissivistävästä lukiokoulutuksesta.

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa opiskelu yliopistossa, ammatikorkeakoulussa ja lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa.

2 §

Lukiokoulutuksen tavoitteet

Lukiokoulutuksen tavoitteena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintojen, työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi koulutuksen tulee tukea opiskelijoiden edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen elämänsä aikana.

Nuorten lukiokoulutuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa.

2 luku

Koulutuksen järjestäminen

3 §

Koulutuksen järjestäjät

Asianomainen ministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan lukiokoulutuksen järjestämiseen. Lupa voidaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten.

Lukiokoulutusta voidaan, sen mukaan kuin ministeriö päättää, järjestää myös valtion opilaitoksessa. Opetuksen järjestämisestä ja toiminnan lopettamisesta päättää ministeriö noudattaen soveltuvin osin, mitä 4 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

Lukiokoulutusta järjestetään lukioissa, aikuislukioissa ja muissa opilaitoksissa.

4 §

Koulutuksen järjestämislupa

Edellä 3 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisen edellytyksenä on, että koulutus on tarpeellista ja että hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset koulutuksen asianmukaiseen järjestämiseen. Koulutusta ei saa järjestää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Luvassa määrätään kunnat, joissa koulutusta järjestetään, opetuskieli, koulutuksen järjestämismuoto, erityinen koulutustehtävä sekä muut tarpeelliset koulutuksen järjestämiseen liittyvät ehdot. Muutoksesta koulutuksen järjestämislupa päätää asianomainen ministeriö.

Ministeriö voi peruuttaa koulutuksen järjestämistä koskevan luvan, jos koulutus ei täytä 1 momentissa luvan myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä tai jos koulutus järjestetään muuten vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

5 §

Yhteistyö ja koulutuksen hankkiminen

Koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä alueella toimivien lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja muun koulutuksen järjestäjien kanssa.

Koulutuksen järjestäjä voi hankkia osan tässä laissa tarkoitetuista palveluista 3 §:ssä tarkoitettua koulutuksen järjestäjältä tai muulta yhteisöltä taikka säätiöltä. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään tämän lain mukaisesti.

3 luku

Opetus

6 §

Opetuskieli

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä, jos se ei vaaranna opiskelijan mahdollisuutta seurata opetusta.

Jos koulutuksen järjestäjä antaa opetusta useammalla kuin yhdellä sellaisella 1 momentissa tarkoitettua opetuskielellä, jolla opiskelija pystyy opiskelemaan, saa opiskelija valita opetuskielen.

Erillisessä opetusryhmässä tai oppilaitoksessa opetus voidaan antaa pääosin tai kokonaan muulla kuin 1 momentissa mainitulla kielellä.

7 §

Opetuksen laajuus ja sisältö

Lukion oppimäärä on laajuudeltaan kolmi-
vuotinen.

Lukion oppimäärä sisältää, sen mukaan kuin 10 §:n nojalla säädetään tai määrätään, äidinkieltä ja kirjallisuutta, toista kotimaista kieltä ja vieraita kieliä, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia opintoja, uskontoa tai elämäntietoa, liikuntaa ja terveystietoa sekä taito- ja taideaineiden opintoja. Tässä momentissa mainituissa opinnoissa voi, sen mukaan kuin 10 §:n nojalla määrätään, olla erilaajuisia oppimääriä. Taito- ja taideaineet sekä liikunta ja terveystieto ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka 18 vuotta täytettyään aloittavat lukiokoulutuksen. Koulutuksen järjestäjä voi 4 §:n nojalla määrätyn erityisen koulutustehtävän mukaisesti poiketa tämän momentin säännöksistä.

Lukion oppimäärään voi sisältyä myös ammatillisia opintoja ja muita lukion tehtävään soveltuvia opintoja sen mukaan kuin opetussuunnitelmassa määrätään. Tässä momentissa tarkoitettut opinnot ovat osittain tai kokonaan vapaaehtoisia tai valinnaisia.

Opiskelijalle tulee antaa myös opinto-ohjausta.

8 §

Äidinkielen opetus

Äidinkielenä opetetaan opiskelijan opetuskielen mukaisesti suomen, ruotsin tai saamen kieltä.

Äidinkielenä voidaan opiskelijan valinnan mukaan opettaa myös romanikieltä, viittomakieltä tai muuta oppilaan äidinkieltä.

9 §

Uskonnon ja elämäntietomustiedon opetus

Koulutuksen järjestäjän tulee antaa uskonnonopetusta sen uskontokunnan tunnustuksen mukaan, johon opiskelijoiden enemmistö kuuluu.

Edellä 1 momentin mukaisesta uskonnonopetuksesta uskonnonvapauslain (267/1922) mukaisesti vapautetulle vähintään kolmelle evankelis-luterilaiseen kirkkoon tai vähintään kolmelle ortodoksiseen kirkkokun-

taan kuuluvalla opiskelijalle järjestetään heidän oman tunnustuksensa mukaista opetusta.

Muuhun kuin 2 momentissa mainittuihin uskontokuntiin kuuluvalla vähintään kolmelle uskonnonopetuksesta vapautetulle opiskelijalle järjestetään heidän oman tunnustuksensa mukaista uskonnonopetusta, jos heidän huoltajansa sitä vaativat.

Uskonnonopetuksesta vapautetulle vähintään kolmelle uskontokuntiin kuulumattomalle opiskelijalle opetetaan elämäntietoa.

Opiskelijalle, joka aloittaa lukiokoulutuksen 18 vuotta täytettyään, opetetaan hänen valintansa mukaisesti joko uskontoa tai elämäntietoa.

10 §

Tuntijako ja opetussuunnitelman perusteet

Valtioneuvosto päättää lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista sekä opetukseen käytettävän ajan jakamisesta eri oppiaineiden ja aineryhmien opetukseen sekä oppilaanohjaukseen (*tuntijako*).

Opetushallitus päättää eri aineiden, aineryhmien ja aihekokonaisuuksien sekä oppilaanohjauksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä (*opetussuunnitelman perusteet*).

Tässä pykälässä tarkoitetut päätökset tehdään tarvittaessa erikseen nuorille ja aikuisille annettavaa opetusta varten.

11 §

Opetussuunnitelma

Koulutuksen järjestäjän tulee hyväksyä opetussuunnitelma. Opetussuunnitelma hyväksytään erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä ja saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin tarvittaessa myös muiden koulutuksen järjestäjien antamaa opetusta hyväksi käyttäen.

Asianomaisen ministeriön luvalla lukio-koulutusta ja perusopetusta varten voidaan hyväksyä yhteinen opetussuunnitelma.

12 §

Koulutuksen järjestämisuoto

Koulutus voidaan järjestää osaksi tai kokonaan lähiopetuksena tai etäopetuksena.

Lukion oppimäärä tai osa siitä voidaan suorittaa oppimäärään kuuluvien tietojen ja taitojen hankkimistavasta riippumatta kokeissa, joiden toimeenpanosta ja arvostelusta huolehtii tässä laissa tarkoitettu koulutuksen järjestäjä siten kuin asetuksella säädetään.

13 §

Erityiset opetusjärjestelyt

Opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin tässä laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1) opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukion oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;

2) lukion oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta; tai

3) se on perusteltua opiskelijan terveydentilaan liittyvistä syistä.

14 §

Opetuksen julkisuus

Opetus on julkista. Perustellusta syystä voidaan oikeutta päästä seuraamaan opetusta rajoittaa.

15 §

Kokeilu

Asianomainen ministeriö voi myöntää luvan sellaisen lukiokoulutuksen kehittämiseksi tarpeellisen kokeilun järjestämiseen, joka edellyttää poikkeamista tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen opetusta koskevista säännöksistä sekä niiden nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä. Opetushallitus voi myöntää luvan sellaisen kokeilun järjestämiseen, jossa poiketaan opetushallituksen antamista määräyksistä. Tässä momentissa tarkoitettussa kokeilussa ei voida poiketa kuitenkaan äidinkielen ja kirjallisuuden eikä toisen kotimaisen kielen pakollisuudesta.

Kokeilussa tulee noudattaa opetushallituksen hyväksymää kokeiluohjelmaa.

4 luku

Arviointi ja ylioppilastutkinto

16 §

Koulutuksen arviointi

Koulutuksen arvioinnin tarkoituksena on turvata tämän lain tarkoituksen toteuttamista ja tukea koulutuksen kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä.

Koulutuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin.

Opetushallitus huolehtii asianomaisen ministeriön päättämien perusteiden mukaisesti arvioinnin kehittamisestä ja ulkopuolisten arviointien toimeenpanosta. Ministeriö voi antaa yksittäisen arvioinnin suorittamisen myös muun kuin opetushallituksen tehtäväksi.

Arviointien keskeiset tulokset tulee julkistaa.

17 §

Opiskelijan arviointi

Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti.

Opintosuoritusten arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä on voimassa, mitä niistä asetuksella säädetään ja opetushallitus määrää. Todistuksiin merkittävistä tiedoista päättää opetushallitus.

18 §

Ylioppilastutkinto

Lukiokoulutuksen päätteeksi toimeenpannaan, sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja sen nojalla asianomainen ministeriö ja ministeriön asettama ylioppilastutkintolautakunta määräävät, ylioppilastutkinto. Tutkinnon

tarkoituksena on saada selville, ovatko opiskelijat omaksuneet lukion opetussuunnitelman mukaiset tiedot ja taidot sekä saavuttaneet lukiokoulutuksen tavoitteiden mukaisen riittävän kypsyyden.

Muiden kuin tässä laissa tarkoitettujen opiskelijoiden oikeudesta osallistua ylioppilastutkintoon säädetään asetuksella.

Ylioppilastutkinnon suorittaminen tuottaa yleisen jatko-opintokelpoisuuden korkeakouluihin.

5 luku

Opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet

19 §

Opiskelijaksi hakeutuminen

Opiskelijaksi pyrkivällä on oikeus vapaasti hakeutua haluamaansa lukioon.

Hakumenettelystä lukiokoulutukseen säädetään erikseen.

20 §

Opiskelijaksi ottamisen perusteet

Opiskelijaksi voidaan ottaa henkilö, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan aikaisemman oppimäärän. Opiskelijaksi voidaan ottaa myös henkilö, joka ei ole suorittanut perusopetuksen oppimäärää mutta jolla katsotaan muutoin olevan riittävät edellytykset lukio-opinnoista suoriutumiseen.

Koulutuksen järjestäjä päättää muista opiskelijaksi ottamisen perusteista sekä mahdollisesti järjestettävistä pääsy- tai soveltuvuus-kokeista. Asianomainen ministeriö voi päättää tarkemmin opiskelijaksi ottamisen perusteista. Hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita.

Opiskelijaksi voidaan ottaa myös sellainen henkilö, jonka tarkoituksena on ainoastaan yhden tai useamman lukion oppimäärään kuuluvan oppiaineen suorittaminen.

21 §

Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskelu-ympäristöön.

22 §

Oikeus saada opetusta

Opiskelijalla on oikeus saada opetus suunnitelman mukaista opetusta sekä opinto-ohjausta.

Opinto-ohjauksesta säädetään tarkemmin asetuksella.

23 §

Opintojen hyväksilukeminen

Opiskelijalla on oikeus lukea hyväkseen lukion oppimäärään muualla suoritettut opinnot, jotka ovat tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään lukion opetus suunnitelman mukaisia.

Päätös muualla suoritettavien opintojen hyväksilukemisesta tulee sitä erikseen pyydetessä tehdä ennen mainittujen opintojen aloittamista.

24 §

Opiskelu aika

Lukion oppimäärä tulee suorittaa enintään neljässä vuodessa, jollei opiskelijalle perustellusta syystä myönnetä suoritus aikaan pidennystä.

Opiskelija, joka ei ole suorittanut lukion oppimäärää 1 momentissa mainitussa ajassa, katsotaan eronneeksi. Eronneeksi katsotaan myös sellainen opiskelija, joka pätevää syytä ilmoittamatta on poissa opetuksesta, jos on ilmeistä, ettei hänen tarkoituksenaan ole jatkaa opintoja.

25 §

Opiskelijan velvollisuudet

Opiskelijan tulee osallistua opetukseen, jollei hänelle ole myönnetty siitä vapautusta.

Opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytymään asiallisesti.

26 §

Kurinpito

Opiskelijaa, joka rikkoo järjestystä, harjoittaa opintoissaan vilppiä tai käyttäytyy muu-

ten epäasiallisesti, voidaan kurinpidollisesti rangaista. Kurinpitovangastuksia ovat kirjallinen varoitus ja opiskelijan erottaminen opilaitoksesta enintään yhdeksi vuodeksi sekä opiskelijan erottaminen asuntolasta.

Jos opiskelija on tutkimuksen alaisena rikoksesta, voidaan häneltä tutkimuksen ajaksi pidättää oikeus opiskeluun, jos se opiskelijan tekemäksi epäiltyyn rikokseen tai siihen liittyviin seikkoihin nähden on perusteltua.

Sen lisäksi mitä hallintomenettelylaissa (598/1982) säädetään, menettelystä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa asioissa säädetään asetuksella.

27 §

Opiskelijoiden kuuleminen

Koulutuksen järjestäjän tulee varata opiskelijoille mahdollisuus osallistua koulutuksen kehittämiseen sekä kuulla opiskelijoita ennen opintoihin ja muihin opiskelijoiden asemaan olennaisesti vaikuttavien päätösten tekemistä.

28 §

Opintososiaaliset edut

Opetus on opiskelijalle maksutonta. Edellä 20 §:n 3 momentissa tarkoitettua opiskelijalta sekä 18 §:ssä tarkoitettua ylioppilastutkinnosta ja 12 §:n 2 momentissa tarkoitettua kokeista voidaan kuitenkin periä maksuja.

Päätoimisissa opinnoissa opiskelijalla on oikeus maksuttomaan ateriaan niinä työpäivinä, joina opetus suunnitella edellyttää opiskelijan läsnäoloa koulutuksen järjestäjän osoittamassa koulutuspaikassa. Asetuksella säädetään, milloin opinnot ovat päätoimisia. Koulutuksessa, joka on 4 §:n 2 momentin perusteella järjestetty sisäoppilaitosmuotoisesti, opiskelijalla on lisäksi oikeus muuhun riittävään päivittäiseen ruokailuun.

Asuminen koulutuksen järjestäjän osoittamassa asuntolassa on opiskelijalle maksutonta.

Ulkomailla järjestettävässä opetuksessa ja yksityisen yhteisön tai säätiön asianomaisen ministeriön antaman erityisen koulutustehtävän perusteella muulla kuin 6 §:n 1 momentissa tarkoitettulla opetus kielellä järjestämissä opetuksessa voidaan opiskelijoilta 1—3 momentin estämättä periä kohtuullisia maksuja.

Lisäksi ministeriö voi erityisestä syystä antaa luvan maksujen perimiseen muiltakin opiskelijoilta.

29 §

Muut edut

Opiskelijan koulumatkoista aiheutuviin kustannuksiin myönnettävästä tuesta ja opintotuesta säädetään erikseen.

Vammaisella tai muusta syystä erityistä tukea tarvitsevalla opiskelijalla on oikeus opiskelun edellyttämiin avustajapalveluihin, muihin opetus- ja oppilashuoltopalveluihin sekä erityisiin apuvälineisiin siten kuin siitä erikseen säädetään.

6 luku

Erinäiset säännökset

30 §

Henkilöstö

Jokaisella oppilaitoksella, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua koulutusta, tulee olla toiminnasta vastaava rehtori.

Koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestämismuoto huomioon ottaen riittävä määrä opettajan virkoja tai työsuhteisia opettajia. Lisäksi koulutuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia ja muuta henkilöstöä.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksesta säädetään asetuksella. Asianomainen ministeriö voi erityisestä syystä myöntää niistä erivapauden.

31 §

Oppilaskunta

Jokaisella oppilaitoksella, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua koulutusta, on opiskelijoista muodostuva oppilaskunta.

Oppilaskunnan tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa ja koulutyötä. Oppilaskunta käyttää opiskelijoiden puhevaltaa 27 §:ssä säädettyissä asioissa.

32 §

Salassapito

Koulutuksen järjestämisestä vastaavien toimielinten jäsenet, 30 §:ssä tarkoitetut henkilöt ja opetusharjoittelua suorittavat eivät saa luvattomasti sivullisille ilmaista, mitä he ovat koulutukseen liittyviä tehtäviä hoitaessaan saaneet tietää opiskelijoiden ja tässä laissa tarkoitetun henkilöstön sekä heidän perheenjäsentensä henkilökohtaisista oloista ja taloudellisesta asemasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut henkilöt sekä kouluterveystieteidenhuollosta ja muusta oppilashuollosta vastaavat henkilöt saavat esitellä, mitä 1 momentissa tai salassapitovelvollisuudesta erikseen säädetään, antaa toisilleen sekä koulutuksesta vastaaville viranomaisille opiskelun asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot.

33 §

Tietojensaantioikeus

Koulutuksen järjestäjällä on tehtäviään hoitaessaan oikeus saada valtion ja kunnan viranomaiselta koulutuksen suunnittelun ja järjestämisen edellyttämät tilastotiedot ja muut vastaavat tiedot.

Koulutuksen järjestäjän tulee pyynnöstä toimittaa valtion opetushallintoviranomaisille niiden määräämät koulutuksen arvioinnin, kehittämisen, tilastoinnin ja seurannan edellyttämät tiedot.

34 §

Muutoksenhaku

Päätökseen, joka koskee opiskelijalle annettavaa varoitusta, määräaikaista erottamista, opiskelusta pidättämistä rikostutkinnan ajaksi tai 28 §:ssä säädettyä etua ja oikeutta, haetaan muutosta valittamalla läänioikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninhallitukselta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jos päätös koskee:

- 1) opiskelijaksi ottamista;
- 2) 13 §:ssä säädettyjä erityisiä opetusjärjestelyjä;
- 3) muualla suoritettujen opintojen hyväksilukemista; sekä

4) lukion suoritusajan pidentämistä ja opiskelijan katsomista eronneeksi lukiosta.

Päätökseen, jonka lääninhallitus on antanut opiskelijaksi ottamista koskevasta valituksesta, haetaan muutosta valittamalla lääninoikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Valitus päätöksestä, joka koskee opiskelijalle annettavaa varoitusta, määräaikaista erottamista, opiskelusta pidättämistä rikostutinnan ajaksi tai 2 ja 3 momentissa tarkoitettua asiaa, tulee tehdä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu opiskelijalle tai hänen huoltajalleen tiedoksi. Tässä momentissa tarkoitettut valitukset tulee käsitellä kiireellisinä.

Muuhun kuin tässä pykälässä säädettyyn tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen perusteella tehtyyn nimettyä opiskelijaa koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Lääninoikeuden ja lääninhallituksen 3 ja 4 momentissa tarkoitettu valituksesta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Oikaisun hakemisesta opiskelijan suorituksen arviointiin säädetään asetuksella. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

35 §

Rahoitus

Tässä laissa tarkoitettua koulutusta varten myönnetään rahoitusta perustamishankkeisiin ja käyttökustannuksiin siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (/) säädetään.

36 §

Opiskelijoilta perittävät maksut

Asianomainen ministeriö päättää ylioppilastutkintoon ja siihen kuuluiin kokeisiin sekä valtion oppilaitoksessa järjestettäviin 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin kokeisiin osallistumisesta valtiolle perittävistä maksuista sen mukaan kuin valtion maksuperustelaissa (150/1992) julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista säädetään.

Tämän lain nojalla opiskelijoilta perittävien muiden kuin 1 momentissa mainittujen maksujen perusteista ministeriö päättää soveltuvien osin sen mukaan kuin valtion maksuperustelaissa julkisoikeudellisista suorit-

teista perittävistä maksuista säädetään.

37 §

Viivästyskorko ja maksujen periminen

Jos tässä laissa tarkoitettua opiskelijalta perittävää maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä siten kuin korkolaissa (633/1982) säädetään.

Maksu saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoin annettussa laissa (367/1961) säädetään.

38 §

Lukiokoulutuksen yhteydessä järjestettävä muu toiminta

Lukiokoulutuksen yhteydessä voidaan opiskelijoille järjestää koulutukseen läheisesti liittyvää muuta toimintaa.

39 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

7 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

40 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

Tällä lailla kumotaan seuraavat lait ja asetukset niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen:

1) 27 päivänä toukokuuta 1983 annettu lukiolaki (477/1983);

2) 3 päivänä kesäkuuta 1994 annettu aikuiskoulutuskilpailulaki (439/1994); sekä

3) valtion oppikoulujen opettajanvirkain ja -toimien haettavaksi julistamisesta ja hakemisesta sekä opettajien pätevyyskehdoista 20 päivänä elokuuta 1948 annettu asetus (620/1948).

Kumottavan lukiolain nojalla annettu ylioppilastutkintoasetus (1000/1994) jää edelleen voimaan, kunnes toisin säädetään.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

41 §

Kumottavien säännösten nojalla annettujen määräysten ja päätösten soveltaminen

Edellä 40 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla annetut päätökset lukion ja aikuislukion tuntijaosta sekä opetussuunnitelman perusteista jäävät voimaan siihen saakka, kunnes tämän lain nojalla toisin päätetään. Opetuksessa voidaan noudattaa 40 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla hyväksyttyjä opetussuunnitelmia, kunnes koulutuksen järjestäjä hyväksyy tämän lain mukaisen opetussuunnitelman. Lukiolle 40 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla määrätty opetussuunnitelmaan perustuva erityinen tehtävä muuttuu tämän lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetuksi koulutuksen järjestämislupaan sisältyväksi erityiseksi koulutustehtäväksi.

Edellä 40 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla asetetut toimitukset jatkavat toimikautensa loppuun, jollei koulutuksen järjestäjä toisin päättä. Toimielimen kokoonpanoon ja jäsenen valintaan sovelletaan toimikauden loppuun tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä.

42 §

Koulutuksen järjestämislupaa koskeva siirtymäsäännös

Edellä 40 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla tämän lain voimaan tullessa toimivien oppilaitosten ylläpitäjät jatkavat toimintaansa tässä laissa ja perusopetuslaissa (/) tarkoitetun koulutuksen järjestäjinä.

Asianomainen ministeriö päättää tarvittaessa lukiokoulutusta järjestävän oppilaitoksen ylläpitäjälle myönnetyn perustamisluvan muuttamisesta 4 §:n 2 momentin ja perusopetuslain 7 §:n 3 momentin mukaiseksi koulutuksen järjestämisluvaksi.

43 §

Henkilöstöä koskeva siirtymäsäännös

Edellä 40 §:n 2 momentissa tarkoitettujen lakien nojalla toimivien oppilaitosten viran- ja toimenhaltijat, työntekijät sekä tuntiopettajat jatkavat tämän lain voimaan tullessa aikaisemmissa tehtävissään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuilla viran- ja toimenhaltijoilla, työntekijöillä sekä tuntiopettajilla joilla tämän lain voimaan tullessa on oikeus erorahaan, koulutustukeen, toistuvaan korvaukseen ja lakkautuspalkkaan, on edelleen oikeus mainittuihin etuuksiin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Viran- ja toimenhaltijan, työntekijän sekä tuntiopettajan eroamisikä määräytyy tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan, jos hän lukiolain 45 §:n muuttamisesta annetun lain (105/1989) voimaantulosäännöksen mukaan on valinnut tai viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1999 valitsee mainitun lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisen eläkeiän.

44 §

Aikuisopiskelijoita koskeva siirtymäsäännös

Edellä 7 §:n 2 momentin säännöstä taito- ja taideaineiden vapaaehtoisuudesta sekä 9 §:n 5 momentin säännöstä opiskelijan oikeudesta valita uskonto tai elämäntietomustieto sovelletaan niihin opiskelijoihin, jotka aloittavat opintonsa tämän lain voimaantulon jälkeen. Ennen tämän lain voimaantuloa opintonsa aloittaneisiin opiskelijoihin sovelletaan, mitä aikuislukiolaissa ja -asetuksessa tämän lain voimaan tullessa säädetään ja niiden nojalla määrätään.

Laki

ammattillisesta koulutuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Soveltamisala ja tavoitteet

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään nuorille ja aikuisille annettavasta ammatillisesta peruskoulutuksesta ja siinä suoritettavista tutkinnoista.

Muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta aikuisille annettavasta ammatillisesta koulutuksesta on voimassa, mitä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (/) säädetään.

2 §

Koulutuksen tarkoitus

Ammatillisen koulutuksen tarkoituksena on kohottaa väestön ammatillista osaamista, kehittää työelämää ja vastata sen osaamistarpeita sekä edistää työllisyyttä.

3 §

Ammatillinen koulutus

Ammatillinen peruskoulutus on ammatilliseen tutkintoon johtavaa koulutusta.

Ammatillisen peruskoulutuksen yhteydessä opiskelijoille voidaan järjestää opetukseen läheisesti liittyvää muuta toimintaa. Vammaisille opiskelijoille voidaan järjestää valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta. Lisäksi maahanmuuttajille voidaan järjestää ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaa koulutusta siten kuin asetuksella säädetään.

Kotitalousopetusta voidaan järjestää myös muuna kuin ammatillisena peruskoulutuksena siten kuin asetuksella säädetään.

4 §

Ammatilliset tutkinnot

Ammatillisessa peruskoulutuksessa suoritettavat tutkinnot ovat ammatillisia perustutkintoja.

Ammatillinen perustutkinto voidaan suorittaa myös ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomassa näyttötutkinnossa siten kuin ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa säädetään.

Edellä 1 momentissa mainitut tutkinnot antavat jatko-opintokelpoisuuden yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin siten kuin asetuksella säädetään ja yliopisto tai ammattikorkeakoulu opiskelijan opinto-ohjelman perusteella päättää.

5 §

Koulutuksen tavoitteet

Ammatillisen peruskoulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijoille ammattitaidon saavuttamiseksi tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä valmiuksia itsenäisen ammatin harjoittamiseen.

Koulutuksen tavoitteena on lisäksi tukea opiskelijoiden kehitystä hyviksi ja tasapainoisiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintojen, harastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä tukea elinikäistä oppimista.

Nuorille järjestettävässä koulutuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa.

Vammaisille järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen tavoitteena on lisäksi yhteistyössä kuntoutuspalvelujen tuottajien kanssa edistää opiskelijan kokonaiskuntoutusta.

6 §

Yhteydet työelämään

Ammatillisessa koulutuksessa tulee ottaa erityisesti huomioon työelämän tarpeet. Koulutusta järjestettäessä tulee olla yhteistyössä elinkeino- ja muun työelämän kanssa.

7 §

Palvelu- ja kehittämistoiminta

Koulutukseen voi tarpeen mukaan liittyä alan palvelu- ja kehittämistoimintaa.

2 luku

Koulutuksen järjestäminen

8 §

Koulutuksen järjestäjät

Asianomainen ministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan koulutuksen järjestämiseen.

Koulutusta voidaan, sen mukaan kuin ministeriö päättää, järjestää myös valtion oppilaitoksessa.

Koulutusta järjestetään ammatillisissa oppilaitoksissa, ammatillisissa erityisoppilaitoksissa ja muissa oppilaitoksissa sekä opetusmusiikkikoulutuksena.

9 §

Koulutuksen järjestämislupa

Edellä 8 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisen edellytyksenä on, että koulutus on tarpeellista ja että luvan hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset koulutuksen asianmukaiseen järjestämiseen. Koulutusta ei saa järjestää taloudellisen voiton tavoittelumiseksi.

Luvassa määrätään koulutustehtävä, joka sisältää tarpeelliset määräykset koulutusasteista, koulutusaloista, tutkinnoista, opetuskielestä, kunnista, joissa koulutusta voidaan järjestää, opiskelijamääristä, erityisestä koulutustehtävästä, koulutuksen järjestämis- muodosta ja muista koulutuksen järjestämiseen liittyvistä asioista. Koulutustehtävän muuttamisesta päättää asianomainen ministe-

riö. Ministeriö voi ilman hakemustakin muuttaa koulutusaloja, tutkintoja ja opiskelijamääriä koskevia määräyksiä sekä muita määräyksiä, jos koulutustarjonta merkittävästi poikkeaa koulutustarpeista.

Ministeriö voi peruuttaa koulutuksen järjestämistä koskevan luvan, jos koulutus ei enää täytä 1 momentissa luvan myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä tai koulutus järjestetään muuten vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Koulutuksen järjestämisestä ja toiminnan lopettamisesta valtion oppilaitoksessa päättää ministeriö noudattaen soveltuvin osin, mitä 1—3 momentissa säädetään.

10 §

Yhteistyö ja koulutuksen hankkiminen

Koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä alueella toimivien ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja muun koulutuksen järjestäjien kanssa.

Koulutuksen järjestäjä voi hankkia osan tässä laissa tarkoitetuista palveluista 9 §:ssä tarkoitetulta koulutuksen järjestäjältä tai muulta yhteisöltä taikka säätiöltä. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään tämän lain mukaisesti.

3 luku

Opetus

11 §

Opetuskieli

Ammatillisessa koulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Kaksikielisen oppilaitoksen opetuskielenä on suomi ja ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä, jos se ei vaaranna opiskelijan mahdollisuutta seurata opetusta.

Jos koulutuksen järjestäjä antaa opetusta useammalla kuin yhdellä sellaisella 1 momentissa tarkoitetulla opetuskielellä, jolla opiskelija pystyy opiskelemaan, opiskelija saa valita opetuskielen.

Erillisessä opetusryhmässä tai oppilaitoksessa opetus voidaan antaa pääosin tai koko-

naan muulla kuin 1 momentissa mainitulla kielellä.

12 §

Opetuksen laajuus ja sisältö

Ammatillisena peruskoulutuksena suoritettu tutkinto on laajuudeltaan vähintään kaksivuotinen (80 opintoviikkoa). Koulutusaloista säädetään asetuksella. Tutkinnoista ja niiden laajuudesta päättää tarkemmin asianomainen ministeriö.

Tutkinto sisältää, sen mukaan kuin opetussuunnitelmassa määrätään, ammatillisia opintoja ja niitä tukevaa työssä oppimista sekä ammattitaidon saavuttamiseksi tarpeellisia ja ammattitaitoa täydentäviä äidinkielen, toisen kotimaisen kielen ja vieraan kielen opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia opintoja, liikuntaa ja terveystietoa, taito- ja taideaineiden opintoja sekä opinto-ohjausta. Liikunta ja terveystieto sekä taito- ja taideaineiden opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka 18 vuotta täytettyään aloittavat opintonsa. Koulutuksen järjestäjä voi 9 §:n nojalla määrätyn erityisen koulutustehtävän mukaisesti poiketa tämän momentin säännöksistä.

Äidinkielenä opetetaan opiskelijan opetuskielen mukaisesti suomen, ruotsin tai saamen kieltä. Äidinkielenä voidaan opiskelijan valinnan mukaan opettaa myös romanikieltä, viittomakieltä tai muuta opiskelijan äidinkieltä.

13 §

Koulutuksen tavoitteista päättäminen ja opetussuunnitelman perusteet

Valtioneuvosto päättää koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista sekä yhteisistä opinnoista ja niiden laajuudesta.

Opetushallitus päättää koulutusaloittain ja tutkinnoittain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettujen opintojen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä (*opetussuunnitelman perusteet*). Opetussuunnitelman perusteet voidaan antaa erikseen nuorten ja aikuisten koulutusta varten.

14 §

Opetussuunnitelma

Koulutuksen järjestäjän tulee hyväksyä koulutusta varten opetussuunnitelma. Opetussuunnitelma hyväksytään erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä ja saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoihin valintoihin tarvittaessa myös muiden ammatillisen koulutuksen ja muun koulutuksen järjestäjien antamaa opetusta hyväksi käyttäen.

15 §

Koulutuksen järjestämismuoto

Koulutus voidaan järjestää lähi-, etä- ja monimuoto-opetuksena, oppisopimuskoulutuksena tai muutoin työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä.

16 §

Työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävä koulutus

Työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävä koulutus perustuu koulutuksen järjestäjän ja työpaikan väliseen kirjalliseen sopimukseen. Sopimukseen otettavista asioista ja koulutuksen järjestämisestä säädetään tarkemmin asetuksella. Muuten kuin oppisopimuskoulutuksena järjestettävä työpaikalla tapahtuva koulutus järjestetään siten, että opiskelija ei ole työsopimussuhteessa työnantajaan, tai erikseen niin sovittaessa laatimalla työsopimus.

17 §

Oppisopimuskoulutus

Pääosin työpaikalla järjestettävä koulutus voi perustua 15 vuotta täyttäneen opiskelijan ja työnantajan välillä tehtyyn kirjalliseen määräaikaan työsopimukseen (*oppisopimus*). Oppisopimus voidaan tehdä, jos työn-

antaja ja 8 §:ssä tarkoitettu koulutuksen järjestäjä ovat asetuksella tarkemmin säädetty tavalla sopineet oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä. Oppisopimuksen sisällöstä ja työnantajalle maksettavasta koulutuskorvauksesta säädetään tarkemmin asetuksella.

Oppisopimuskoulutuksessa työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettäviä opintoja täydennetään tietopuolisilla opinnoilla. Sen estämättä, mitä 12 §:ssä säädetään, oppisopimuskoulutukseen ei sisälly pakollisia taito- ja taideaineiden opintoja.

Oppisopimuskoulutuksesta on sen estämättä, mitä 27 §:n 2 ja 3 momentissa, 31 ja 35 §:ssä sekä 37 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään, voimassa, mitä siitä tässä laissa säädetään tai 1 momentin nojalla sovitaan. Sen estämättä, mitä 9 §:n 2 momentissa säädetään, oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijamäärästä päättää koulutuksen järjestäjä.

Oppisopimuksena toteuttavaan ammatilliseen peruskoulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus suorittaa ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa säädetty näyttötutkinto.

18 §

Työntekijöitä koskevan lainsäädännön soveltaminen oppisopimuskoulutukseen

Jollei tässä laissa tai sen nojalla asetuksella toisin säädetä, oppisopimukseen sovelletaan työsopimuslakia (320/1970) lukuun ottamatta sen 2, 4, 6, 9—12, 20, 21, 34 d—34 f, 37, 37 a, 38, 38 a, 39, 39 a, 40, 41, 41 a, 42, 42 a, 42 b, 46, 47, 47 a—47 j, 48—50, 51 a—51 c ja 53 §:ää.

Opiskelija ja työnantaja voivat yhteisellä sopimuksella purkaa oppisopimuksen välittömästi. Sen lisäksi, mitä työsopimuslain 3, 43 ja 44 §:ssä säädetään, oppisopimus voidaan yksipuolisesti purkaa, kun työnantaja lopettaa liikkeensä, joutuu konkurssiin tai kuolee. Koulutuksen järjestäjän luvalla oppisopimus voidaan purkaa myös perusteilla, jotka työsopimuslain mukaan oikeuttaisivat työopimuksen irtisanomiseen. Koulutuksen järjestäjä voi purkaa oppisopimuksen opiskelijaa ja työnantajaa kuultuaan, jos työpaikalla järjestetyssä koulutuksessa ei noudateta tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen säännöksiä tai 17 §:ssä tarkoitettua koulutuksen

järjestäjän ja työnantajan välillä tehdyn sopimuksen määräyksiä.

Oppisopimuskoulutuksessa opiskelijaan sovelletaan lisäksi, mitä työntekijän osalta säädetään työajasta, vuosilomasta, työturvallisuudesta ja työntekijän muusta suojelusta.

Rangaistuslaitoksen työtoiminnan yhteydessä järjestettävä vankien oppisopimuskoulutus ei perustu työopimukseen. Koulutuksessa voidaan poiketa edellä tässä pykälässä mainituista säännöksistä.

19 §

Opiskelijan työturvallisuus

Työnantaja vastaa työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävässä koulutuksessa opiskelijan työturvallisuudesta siten kuin siitä työntekijöiden osalta säädetään ja määrätään myös silloin kun opiskelija ei ole työopimussuhteessa työnantajaan.

20 §

Erityisopetus

Vammaisuuden, sairauden, kehityksessä viivästyminen, tunne-elämän häiriön tai muun syyn vuoksi erityisiä opetus- tai oppilashuoltopalveluja tarvitsevien opiskelijoiden opetus annetaan erityisopetuksena. Opiskelijalle tulee laatia henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma.

Asianomainen ministeriö voi 9 §:n nojalla määrätä, että koulutuksen järjestäjän erityisenä koulutustehtävänä on huolehtia erityisopetuksen järjestämisestä, erityisopetuksen yhteydessä annettavasta valmentavasta ja kuntouttavasta opetuksesta ja ohjauksesta sekä opetukseen liittyvistä kehittämis-, ohjaus- ja tukitehtävistä.

Erityisopetuksessa voidaan poiketa tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen säännöksistä siten kuin opetussuunnitelman tai tutkinnon perusteissa määrätään.

21 §

Erityiset opetusjärjestelyt

Opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin tässä laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1) opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan tutkinnon sisältämiä opintoja vastaavat tiedot ja taidot;

2) tutkinnon sisältämien opintojen suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta; tai

3) se on perusteltua opiskelijan terveydentilaan liittyvistä syistä.

22 §

Opetuksen julkisuus

Opetus on työpaikalla järjestettävää opetusta lukuun ottamatta julkista. Perustellusta syystä voidaan oikeutta päästä seuraamaan opetusta rajoittaa.

23 §

Kokeilu

Asianomainen ministeriö voi myöntää luvan sellaisen koulutuksen kehittämiseksi tarpeellisen kokeilun järjestämiseen, joka edellyttää poikkeamista tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen opetusta koskevista säännöksistä sekä niiden nojalla annetuista opetusta koskevista säännöksistä ja määräyksistä. Opetushallitus voi myöntää luvan sellaisen kokeilun järjestämiseen, jossa poiketaan opetushallituksen antamista määräyksistä.

Kokeilussa tulee noudattaa opetushallituksen hyväksymää kokeiluohjelmaa.

4 luku

Arviointi

24 §

Koulutuksen arviointi

Koulutuksen arvioinnin tarkoituksena on turvata tämän lain tarkoituksen toteuttamista ja tukea koulutuksen kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä.

Koulutuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin.

Opetushallitus huolehtii asianomaisen ministeriön päättämien perusteiden mukaisesti

arvioinnin kehittämisestä ja ulkopuolisten arviointien toimeenpanosta. Ministeriö voi antaa yksittäisen arvioinnin suorittamisen myös muun kuin opetushallituksen tehtäväksi.

Arviointien keskeiset tulokset tulee julkistaa.

25 §

Opiskelijan arviointi

Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijoiden oppimista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti.

Opinto- ja tutkintosuoritusten arvioinnista sekä opinnoissa etenemisestä on voimassa, mitä asetuksella säädetään ja opetushallitus määrää. Todistuksiin merkittävistä tiedoista päättää opetushallitus.

5 luku

Opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet

26 §

Opiskelijaksi hakeutuminen

Opiskelijaksi pyrkivällä on oikeus vapaasti hakeutua haluamaansa ammatilliseen koulutukseen.

Hakumenettelystä on voimassa, mitä siitä asetuksella säädetään ja sen nojalla tarvittaessa määrätään.

27 §

Opiskelijaksi ottamisen perusteet

Ammatilliseen perustutkintoon johtavaan koulutukseen voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan aikaisemman oppimäärän. Opiskelijaksi voidaan ottaa myös muu henkilö, jolla koulutuksen järjestäjä katsoo olevan riittävät edellytykset koulutuksesta suoriutumiseen.

Opiskelijaksi ei voida ottaa sellaista henkilöä, jonka sairaus tai vamma ilmeisesti on esteenä koulutukseen osallistumiselle. Opiskelijaksi pyrkivän tulee antaa koulutuksen järjestäjälle opiskelijaksi ottamisen arvioin-

nin edellyttämät terveydentilaansa koskevat tiedot.

Koulutuksen järjestäjä päättää muista opiskelijaksi ottamisen perusteista sekä mahdollisesti järjestettävistä pääsy- tai soveltuvuuskokeista. Hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita.

Opiskelija voidaan ottaa suorittamaan ammatillinen tutkinto tai sen osa yksityisopiskelijana.

Asianomainen ministeriö voi päättää tarkemmin opiskelijaksi ottamisen perusteista.

28 §

Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.

29 §

Oikeus saada opetusta

Opiskelijalla on oikeus saada opetus suunnitelman mukaista opetusta ja opinto-ohjausta.

Opinto-ohjauksesta säädetään tarkemmin asetuksella.

30 §

Opintojen hyväksilukeminen

Opiskelijalla on oikeus lukea hyväkseen muualla suoritettut opinnot, jotka ovat tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään opetus suunnitelman mukaisia.

Päätös muualla suoritettavien opintojen hyväksilukemisesta tulee sitä erikseen pyydettäessä tehdä ennen mainittujen opintojen aloittamista.

31 §

Opiskelu-aika

Opiskelijan tulee suorittaa opintonsa enintään yhtä vuotta opintojen laajuudeksi määriteltäviksi aikaa pidemmässä ajassa, jollei opiskelijalle perustellusta syystä myönnetä suoritusajan pidennystä.

Opiskelija, joka ei ole suorittanut opintojaan 1 momentissa mainitussa ajassa, katsotaan eronneeksi. Eronneeksi katsotaan myös

sellainen opiskelija, joka pätevää syytä ilmoittamatta on poissa opetuksesta, jos on ilmeistä, ettei hänen tarkoituksenaan ole jatkaa opintoja.

32 §

Opiskelu-oikeuden menettäminen

Opiskelija voi menettää oikeutensa opiskella, jos opinnot edellyttävät erityisiä taitteellisia taipumuksia ja jos on ilmeistä, ettei opiskelijalla ole edellytyksiä opintojen asianmukaiseen suorittamiseen. Opinnoista, joihin tätä pykälää sovelletaan, säädetään asetuksella.

Sen lisäksi mitä hallintomenettelylaissa (598/1982) säädetään, menettelystä päätettäessä opiskelu-oikeuden menettämisestä säädetään asetuksella.

33 §

Opiskelijan salassapitovelvollisuus

Opiskelijan velvollisuudesta pitää salassa työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestetyssä koulutuksessa saamansa tiedot on voimassa, mitä vastaavissa tehtävissä työskentelevien työntekijöiden ja viranhaltijoiden salassapidosta erikseen säädetään.

34 §

Opiskelijan velvollisuudet

Opiskelijan tulee osallistua opetukseen, jollei hänelle ole myönnetty siitä vapautusta.

Opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytymään asiallisesti.

35 §

Kurinpito

Opiskelijaa, joka rikkoo järjestystä, harjoittaa opinnoissaan vilppiä tai käyttäytyy muuten epäasiallisesti, voidaan kurinpidollisesti rangaista. Kurinpitovaroituksia ovat kirjallinen varoitus ja opiskelijan erottaminen opilaitoksesta enintään yhdeksi vuodeksi sekä

opiskelijan erottaminen opiskelija-asuntolasta.

Jos opiskelija on tutkimuksen alaisena rikoksesta, voidaan hänet pidättää opiskelusta tutkimuksen ajaksi, jos se opiskelijan tekemäksi epäiltyyn rikokseen tai siihen liittyviin seikkoihin nähden on perusteltua.

Sen lisäksi, mitä hallintomenettelylaissa säädetään, menettelystä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa asioissa säädetään asetuksella.

36 §

Opiskelijoiden kuuleminen

Koulutuksen järjestäjän tulee varata opiskelijoille mahdollisuus osallistua koulutuksen kehittämiseen sekä kuulla opiskelijoita ennen opintoihin ja muihin opiskelijoiden asemaan olennaisesti vaikuttavien päätösten tekemistä.

37 §

Opintososiaaliset edut ja eräät muut edut

Ammatillisessa peruskoulutuksessa opetus on opiskelijalle maksutonta. Edellä 27 §:n 4 momentissa tarkoitettua opiskelijalta voidaan kuitenkin periä maksuja. Erityisestä syystä asianomainen ministeriö voi antaa luvan periä opiskelijoilta maksuja muissakin tapauksissa.

Päätoimisissa opinnoissa opiskelijalla on oikeus maksuttomaan ateriaan niinä työpäivinä, joina opetussuunnitelma edellyttää opiskelijan läsnäoloa koulutuksen järjestäjän osoittamassa koulutuspaikassa. Asetuksella säädetään siitä, milloin opinnot ovat päätoimisia. Koulutuksessa, joka on 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuna koulutustehtävän mukaisesti järjestetty sisäoppilaitosmuotoisesti tai muulla asetuksella säädetty tavalla, opiskelijalla on edellä säädetyn lisäksi oikeus myös muuhun maksuttomaan ruokailuun.

Asuminen koulutuksen järjestäjän osoittamassa opiskelija-asuntolassa on opiskelijalle maksutonta.

Opiskelijalle matkoista aiheutuviin kustannuksiin myönnettävästä tuesta ja opintotuesta säädetään erikseen.

38 §

Opintososiaaliset edut erityisopetuksessa

Erityisopetusta saavalla opiskelijalla on oikeus opiskelun edellyttämiin avustajapalveluihin, muihin oppilashuoltopalveluihin sekä erityisiin apuvälineisiin. Vammaiselle opiskelijalle järjestettävistä muista palveluista ja tukitoimista säädetään erikseen.

Sen lisäksi, mitä 37 §:ssä säädetään, 20 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetuksessa opiskelijalle voidaan antaa maksutta oppikirjat ja muut koulutarvikkeet, majoituksessa olevien tarpeelliset viikoittaiset kotimatkat, täysihoito oppilasasuntolassa tai muussa majoituksessa sekä henkilökohalliset työvarusteet.

39 §

Opintososiaaliset edut oppisopimuskoulutuksessa

Sen lisäksi, mitä 37 §:n 1 momentissa säädetään, oppisopimuskoulutuksessa opiskelijalla on tietopuoliseen opetukseen osallistumisen aikana oikeus saada päivärahaa, perhevastusta sekä korvausta matka- ja majoituskustannuksista siten kuin asianomainen ministeriö päättää. Jos opiskelijalle maksetaan samalta ajalta palkkaa tai jos hänellä on oikeus muihin kuin tässä laissa tarkoitettuihin lakisääteisiin etuihin, on opiskelijalla edellä mainitusta poiketen oikeus saada ainoastaan korvausta matka- ja majoituskustannuksista.

6 luku

Erinäiset säännökset

40 §

Henkilöstö

Jokaisella oppilaitoksella, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua koulutusta, tulee olla toiminnasta vastaava rehtori. Kaksikielisessä oppilaitoksessa tulee olla rehtori kumpaakin kieliryhmää varten tai rehtori, joka täydellisesti hallitsee oppilaitoksen molemmat opetuskielet.

Koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä opettajan virkoja tai työsopimus-

suhteisia opettajia. Lisäksi koulutuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia ja muuta henkilöstöä.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksesta säädetään asetuksella. Asianomainen ministeriö voi erityisestä syystä myöntää niistä erivapauden. Yliopisto voi yksittäistapauksessa todeta henkilön kelpoiseksi antamaan ammatillista koulutusta jollakin taitteenalalla siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

41 §

Oppilaskunta

Jokaisella oppilaitoksella, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua koulutusta, on opiskelijoista muodostuva oppilaskunta.

Oppilaskunnan tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa ja koulutyötä. Oppilaskunta käyttää opiskelijoiden puhevaltaa 36 §:ssä säädettyissä asioissa.

42 §

Salassapito

Koulutuksen järjestämisestä vastaavien toimielinten jäsenet, 40 §:ssä tarkoitettut henkilöt ja opetusharjoittelua suorittavat eivät saa luvattomasti sivullisille ilmaista, mitä he ovat koulutukseen liittyviä tehtäviä hoitaessaan saaneet tietää opiskelijoiden ja henkilöstön sekä heidän perheenjäsentensä henkilökohtaisista oloista ja taloudellisesta asemasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut henkilöt sekä opiskelijaterveydenhuollosta ja muusta oppilashuollosta vastaavat henkilöt saavat sen estämättä, mitä 1 momentissa tai salassapitovelvollisuudesta erikseen säädetään, antaa toisilleen sekä koulutuksesta vastaaville viranomaisille opiskelun asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot.

43 §

Tietojensaantioikeus

Koulutuksen järjestäjällä on tehtäviään hoitaessaan oikeus saada valtion ja kunnan viranomaiselta koulutuksen suunnittelun ja järjestämisen edellyttämät tilastotiedot ja

muut vastaavat tiedot.

Koulutuksen järjestäjän tulee pyynnöstä toimittaa valtion opetushallintoviranomaisille niiden määräämät koulutuksen arvioinnin, kehittämisen, tilastoinnin ja seurannan edellyttämät tiedot.

44 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitetun koulutuksen järjestäjän päätökseen, joka koskee opiskelijalle annettavaa varoitusta, opiskelijan määräaikaista erottamista, koulutuksesta pidättämistä rikostutkimuksen ajaksi tai 37—39 §:ssä säädettyä etua ja oikeutta, haetaan muutosta valittamalla lääninoikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninhallitukselta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jos päätös koskee:

- 1) opiskelijaksi ottamista;
- 2) 21 §:ssä säädettyjä erityisiä opetusjärjestelyitä;
- 3) 30 §:ssä säädettyä opintojen hyväksilukemista;
- 4) 31 §:ssä säädettyä opiskeluaikaa tai opiskelijan katsomista eronneeksi; sekä
- 5) 32 §:ssä säädettyä opiskeluoikeuden menettämistä.

Päätökseen, jonka lääninhallitus on antanut opiskelijaksi ottamista ja opiskeluoikeuden menettämistä koskevasta valituksesta, haetaan muutosta lääninoikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Valitus päätöksestä, joka koskee opiskelijalle annettavaa varoitusta, opiskelijan määräaikaista erottamista, koulutuksesta pidättämistä rikostutkimuksen ajaksi tai 2 ja 3 momentissa tarkoitettua asiaa, tulee tehdä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu opiskelijalle tai hänen huoltajalleen tiedoksi. Tässä momentissa tarkoitettut valitukset tulee käsitellä kiireellisinä.

Muuhun kuin tässä pykälässä säädettyyn tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen perusteella tehtyyn nimettyä opiskelijaa koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Lääninoikeuden ja lääninhallituksen 3 ja 4 momentissa tarkoitettua valituksesta antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Oikaisun hakemisesta opiskelijan suorituksen arviointiin säädetään asetuksella. Oi-

kaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

45 §

Tutkintonimikkeiden suojaaminen

Tässä laissa tarkoitettujen tutkintojen tutkintonimikkeitä saa käyttää vain tutkinnoista, jotka on suoritettu tämän lain mukaisesti.

46 §

Rahoitus

Tässä laissa tarkoitettua koulutusta varten myönnetään rahoitusta perustamishankkeisiin ja käyttökustannuksiin siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (/) säädetään.

Asianomainen ministeriö voi antaa määräyksiä korvauksista, joita koulutuksen järjestäjät maksavat työnantajille työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestetystä koulutuksesta.

47 §

Opiskelijoilta perittävät maksut

Asianomainen ministeriö päättää tämän lain nojalla opiskelijoilta perittävien maksujen perusteista soveltuvin osin sen mukaan kuin valtion maksuperustelaissa (150/1992) julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista säädetään.

Jos tässä laissa tarkoitettua opiskelijalta perittävää maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä siten kuin korkolaissa (633/1982) säädetään.

Maksu saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

48 §

Maksullisena palvelutoimintana järjestettävä koulutus

Koulutuksesta, joka on 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuna koulutustehtävän mukaisesti

järjestetty maksullisena palvelutoimintana, on sen estämättä, mitä 26 §:ssä, 27 §:n 2 ja 3 momentissa, 31 §:ssä sekä 37 §:n 2—4 momentissa säädetään, voimassa, mitä siitä erikseen koulutuksen hankintasopimuksessa sovitaan.

49 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

7 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

50 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 1999.

Tällä lailla kumotaan seuraavat lait niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen:

1) ammatillisista oppilaitoksista 10 päivänä huhtikuuta 1987 annettu laki (487/1987);

2) ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista 3 päivänä kesäkuuta 1983 annettu laki (498/1983); sekä

3) oppisopimuskoulutuksesta 30 päivänä joulukuuta 1992 annettu laki (1605/1992).

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin

51 §

Kumottavien säännösten nojalla annettujen määräysten ja päätösten soveltaminen

Edellä 50 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla annetut opetussuunnitelman perusteet sekä koulutuksen rakennetta ja tutkintoja koskevat määräykset jäävät voimaan siihen saakka, kunnes niistä on päätetty tämän lain mukaisesti. Opiskelija voidaan ottaa suorittamaan opistoasteen ja ammatillisen korkea-asteen tutkintoja valtioneuvoston päättämään ajankohtaan saakka. Opiskelijak-

si ottamiseen ja tutkinnon suorittamiseen sovelletaan tällöin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä ja määräyksiä.

Koulutuksessa voidaan noudattaa 50 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla hyväksytyjä opetussuunnitelmia, kunnes koulutuksen järjestäjä hyväksyy tämän lain mukaisen opetussuunnitelman.

Edellä 50 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla asetetut toimielimet jatkavat toimikautensa loppuun, jollei koulutuksen järjestäjä toisin päättä. Toimielimen kokoonpanoon ja jäsenen valintaan sovelletaan toimikauden loppuun tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

52 §

Koulutuksen järjestämislupaa koskeva siirtymäsäännös

Edellä 50 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla tämän lain voimaan tullessa toimivien oppilaitosten ylläpitäjät jatkavat tässä laissa tarkoitetun koulutuksen järjestäjinä.

Edellä 50 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla myönnetyt ylläpitämisluvat muuttuvat tämän lain voimaan tullessa 9 §:n mukaisiksi koulutuksen järjestämisluviksi. Koulutuksen järjestäjällä, joka tämän lain voimaan tullessa ylläpitää ammatillista erityisoppilaitosta, on 20 §:n 2 momentissa tarkoitettu erityinen koulutustehtävä, jollei asianomainen ministeriö toisin päättä.

Ministeriö päättää tarvittaessa ylläpitämislupiin sisältyvien määräysten muuttamisesta tämän lain mukaisiksi.

53 §

Opintososiaalisia etuja koskeva siirtymäsäännös

Opiskelijalla, joka on aloittanut opintonsa ennen tämän lain voimaantuloa, on oikeus vähintään lain voimaan tullessa voimassa olleisiin opintososiaalisiin etuihin.

54 §

Henkilöstöä koskeva siirtymäsäännös

Edellä 50 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla toimivien oppilaitosten viran- ja toimenhaltijat, työntekijät ja tuntiopettajat sekä henkilöt, jotka toimivat oppisopimus-koulutuksen hallintotehtävissä, jatkavat tämän lain voimaan tullessa aikaisemmissa tehtävissään.

55 §

Oppisopimuskoulutusta koskeva siirtymäsäännös

Ennen tämän lain voimaantuloa aloitettu oppisopimuskoulutus järjestetään loppuun tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden oppisopimuskoulutusta koskevien säännösten mukaisesti.

Laki

ammattillisesta aikuiskoulutuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Soveltamisala ja tarkoitus

1 §

Määritelmä ja suhde muihin säädöksiin

Ammatillisella aikuiskoulutuksella tarkoi-

tetaan tässä laissa ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia, näyttötutkintoina suoritettavia ammatillisia perustutkintoja, ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja samoin kuin niihin valmistavaa koulutusta sekä muuta kuin näyttötutkintoon valmistavaa ammatillista lisäkoulutusta.

Aikuisten ammatillisesta peruskoulutuksesta on voimassa, mitä ammatillisesta koulu-

tuksesta annetussa laissa (/) säädetään.

Työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena järjestettävästä koulutuksesta on voimassa, mitä työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (763/1990) säädetään.

Ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa suoritettavista opinnoista on voimassa, mitä ammattikorkeakouluopinnoista annetussa laissa (255/1995) ja yliopistolaissa (645/1997) säädetään.

Edellä 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua ammatillista aikuiskoulutusta voidaan järjestää omaehtoisena koulutuksena, henkilöstö-koulutuksena ja työvoimapolitiittisena aikuis-koulutuksena.

2 §

Tarkoitus

Lain tarkoituksena on ylläpitää ja kohottaa aikuisväestön ammatillista osaamista, antaa opiskelijoille valmiuksia itsenäisen ammatin harjoittamiseen, kehittää työelämää ja edistää työllisyyttä sekä tukea elinikäistä oppimista.

Lain tarkoituksena on lisäksi edistää tutkintojen tai niiden osien suorittamista.

3 §

Yhteydet työelämään

Tutkinnoissa ja koulutuksessa tulee ottaa erityisesti huomioon työelämän tarpeet. Näyttötutkintoja tulee suunnitella ja järjestää yhteistyössä elinkeino- ja muun työelämän kanssa.

2 luku

Koulutuksen ja tutkintojen järjestäminen

4 §

Koulutuksen järjestäjät

Asianomainen ministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan ammatitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen ja ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämiseen. Luvan myöntämisestä näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavan koulutuksen järjestämiseen on voimassa, mitä ammatillises-

ta koulutuksesta annetun lain 9 §:ssä säädetään.

Tässä laissa tarkoitettua koulutusta voidaan, sen mukaan kuin ministeriö päättää, järjestää myös valtion oppilaitoksessa.

Tässä laissa tarkoitettua koulutusta järjestetään ammatillisissa aikuiskoulutuskeskuksissa, valtakunnallisissa ammatillisissa erikoisoppilaitoksissa ja muissa oppilaitoksissa sekä oppisopimuskoulutuksena. Koulutusta voidaan järjestää myös pääasiassa koulutuksen järjestäjän tai sen jäsenyhteisön toiminnan harjoittamiseksi tarvittavaa ammatillista lisäkoulutusta järjestävässä ammatillisessa erikoisoppilaitoksessa.

5 §

Koulutuksen järjestämislupa

Edellä 4 §:ssä tarkoitettun luvan myöntämisen edellytyksenä on, että koulutus on tarpeellista ja että luvan hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset koulutuksen asianmukaiseen järjestämiseen. Koulutusta ei saa järjestää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Luvassa määrätään opetuskielestä ja muista koulutuksen järjestämiseen liittyvistä tarpeellisista asioista.

Asianomainen ministeriö voi peruuttaa koulutuksen järjestämistä koskevan luvan, jos koulutus ei enää täytä 1 momentissa luvan myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä tai jos koulutus järjestetään muuten vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Koulutuksen järjestämisestä ja toiminnan lopettamisesta valtion oppilaitoksessa päättää ministeriö noudattaen soveltuvin osin, mitä 1—3 momentissa säädetään.

6 §

Oppisopimuskoulutuksen mitoitus

Asianomainen ministeriö päättää vuosittain valtion talousarviossa asetetun kokonaismäärän rajoissa molemmat kieliryhmät huomioon ottaen oppisopimusten enimmäismäärät ammatillista lisäkoulutusta varten alueittain.

Koulutuksen järjestäjän tulee järjestää oppisopimuksena toteuttavaan ammatilliseen lisäkoulutukseen osallistuvalla osana koulu-

tusta mahdollisuus osallistua näyttötutkinnon suorittamiseen.

7 §

Tutkintotoimikunnat

Näyttötutkintojen järjestämisestä ja valvomisesta vastaavat tutkintotoimikunnat. Tutkintotoimikuntien tulee edustaa ainakin työnantajia, työntekijöitä, opettajia ja, milloin itsenäinen ammatin harjoittaminen on merkittävään laajuista alalla, itsenäisiä ammatinharjoittajia.

Tutkintotoimikunta sopii tutkintojen järjestämisestä koulutuksen järjestäjien sekä tarvittaessa muiden yhteisöjen tai säätiöiden kanssa. Tutkintotodistuksen antaa tutkintotoimikunta.

Tutkintotoimikuntien toimialoista ja -alueista päättää opetushallitus. Tutkintotoimikuntien tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta, tutkintojen järjestämissopimuksista sekä tutkintotodistuksista säädetään tarkemmin asetuksella.

Tutkintotoimikuntien kustannukset kateetaan pääosin tutkintoon osallistuvilta perittävillä tutkintomaksuilla. Tutkintotoimikuntien perimistä maksuista on voimassa, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) julkisoi-keudellisista suoritteista perittävistä maksuista säädetään.

Asetuksella voidaan säätää, että Opetushallitus antaa tutkintotoimikunnille näyttötutkintojärjestelmän toimeenpanoa koskevia määräyksiä.

3 luku

Opetus

8 §

Näyttötutkintoon valmistava koulutus

Näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä päättää 13 §:ssä tarkoitettujen tutkintojen perusteiden mukaisesti koulutuksen järjestäjä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus suorittaa näyttötutkinto.

9 §

Ammatillinen lisäkoulutus

Muun kuin 8 §:ssä tarkoitettujen ammatillisen lisäkoulutuksen sisällöstä, laajuudesta ja järjestämisestä päättää koulutuksen järjestäjä. Asianomainen ministeriö voi antaa koulutusta koskevia määräyksiä.

10 §

Opetusta koskeva viittaussäännös

Tässä laissa tarkoitettuun koulutukseen sovelletaan lisäksi seuraavia ammatillisesta koulutuksesta annetun lain opetusta koskevia säännöksiä:

- 1) 11 §:n säännöksiä opetuskielestä;
- 2) 17 §:n säännöksiä oppisopimuskoulutuksesta;
- 3) 18 §:n säännöksiä työntekijöitä koskevan lainsäädännön soveltamisesta oppisopimuskoulutukseen;
- 4) 19 §:n säännöksiä opiskelijan työturvallisuudesta; sekä
- 5) 22 §:n säännöksiä opetuksen julkisuudesta.

11 §

Opiskelijan oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva viittaussäännös

Tässä laissa tarkoitettuun koulutukseen sovelletaan lisäksi seuraavia ammatillisesta koulutuksesta annetun lain opiskelijan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevia säännöksiä:

- 1) 26 §:n 1 momentin säännöksiä vapaasta hakeutumis-oikeudesta ammatilliseen koulutukseen, lukuun ottamatta henkilöstökoulutusta;
- 2) 27 §:n 3 ja 5 momentin säännöksiä opiskelijaksi ottamisen perusteista;
- 3) 28 §:n säännöksiä turvallisuudesta opiskeluympäristöstä;
- 4) 29 §:n säännöksiä oikeudesta saada opetusta;
- 5) 30 §:n säännöksiä opintojen hyväksilukemisesta soveltuvin osin;
- 6) 33 §:n säännöksiä opiskelijan salassapitovelvollisuudesta;
- 7) 34 §:n säännöksiä opiskelijan velvollisuuksista;

8) 35 §:n säännöksiä opiskelijan kurinpidosta;

9) 36 §:n säännöksiä opiskelijoiden kuulemisesta; sekä

10) 39 §:n säännöksiä opintososiaalisista eduista oppisopimuskoulutuksessa.

4 luku

Ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomat tutkinnot

12 §

Näyttötutkinnot

Ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomina näyttötutkintoina voidaan suorittaa ammatillisia perustutkintoja, ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja.

Ammatillisessa perustutkinnossa osoitetaan ammattitaidon saavuttamisen edellyttämät tiedot ja taidot. Ammattitutkinnossa osoitetaan alan ammattityöntekijältä edellytetty ammattitaito. Erikoisammattitutkinnossa osoitetaan alan vaativimpien työtehtävien hallinta.

Ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen nimikkeitä saa käyttää vain tutkinnoista, jotka on suoritettu tämän lain mukaisesti. Ammatillisten perustutkintojen tutkinonimikkeitä saa käyttää myös näyttötutkintona suoritettavista ammatillisista perustutkinnoista.

13 §

Tutkinnoista ja niiden perusteista päättäminen

Asianomainen ministeriö päättää tutkinnoista, jotka voidaan suorittaa näyttötutkintoina.

Opetushallitus päättää tässä luvussa tarkoitettujen tutkintojen perusteista siten kuin asetuksella säädetään.

5 luku

Erinäiset säännökset

14 §

Palvelu- ja kehittämistoiminta

Ammatilliseen lisäkoulutukseen voi tar-

peen mukaan liittyä alan palvelu- ja kehittämistoimintaa.

15 §

Koulutuksen arviointi

Koulutuksen arvioinnin tarkoituksena on tukea koulutuksen kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä.

Koulutuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin.

Opetushallitus huolehtii asianomaisen ministeriön päättämien perusteiden mukaisesti arvioinnin kehittämisestä ja ulkopuolisten arviointien toimeenpanosta. Ministeriö voi antaa yksittäisen arvioinnin suorittamisen myös muun kuin opetushallituksen tehtäväksi.

Arviointien keskeiset tulokset tulee julkistaa.

16 §

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain eräiden säännösten soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettuun koulutukseen ja tutkintoihin sovelletaan lisäksi seuraavia ammatillisesta koulutuksesta annetun lain säännöksiä:

1) 10 §:n säännöksiä yhteistyöstä ja koulutuksen hankkimisesta;

2) 25 §:n säännöksiä opiskelijan arvioinnista;

3) 40 §:n säännöksiä henkilöstöstä;

4) 42 §:n säännöksiä salassapidosta;

5) 43 §:n säännöksiä tietojensuojelusta;

6) 44 §:n säännöksiä muutoksenhausta;

7) 47 §:n säännöksiä opiskelijoilta perittävistä maksuista; sekä

8) 48 §:n säännöksiä maksullisena palvelutoimintana järjestettävästä koulutuksesta.

17 §

Maksut

Ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa sekä

muussa lisäkoulutuksessa opiskelijoilta voidaan periä kohtuullisia maksuja.

Näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavassa koulutuksessa opiskelijoilta perittävistä maksuista on voimassa, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 37 §:n 1 momentissa säädetään.

18 §

Rahoitus

Tässä laissa tarkoitetun koulutuksen käyttökustannusten rahoituksesta on voimassa, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (/) ja ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksesta annetussa laissa (1138/1996) säädetään.

Tässä laissa tarkoitetun koulutuksen perustamishankkeen rahoituksesta on voimassa, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään valtionavustuksesta perustamishankkeeseen.

19 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

6 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

20 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

Tällä lailla kumotaan:

1) ammatillisista aikuiskoulutuskeskuksista ja valtakunnallisista erikoisoppilaitoksista 31 päivänä elokuuta 1990 annettu laki

(760/1990) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen; sekä

2) 29 päivänä huhtikuuta 1994 annettu ammattitutkintolaki (306/1994).

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

21 §

Kumottavien lakien nojalla annettujen määräysten ja päätösten soveltaminen

Edellä 20 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla annetut tutkintoja koskevat määräykset ja sopimukset ovat voimassa siihen saakka, kunnes niistä on päätetty ja sovittu tämän lain mukaisesti.

Edellä 20 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla asetetut toimeleimet jatkavat toimikautensa loppuun, jollei koulutuksen järjestäjä toisin päättä.

22 §

Koulutuksen järjestämislupaa koskeva siirtymäsäännös

Edellä 20 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla tämän lain voimaan tullessa toimivien oppilaitosten ylläpitäjät jatkavat tässä laissa tarkoitetun koulutuksen järjestäjinä. Koulutuksen järjestäjällä, joka on tämän lain voimaan tullessa ylläpitänyt ammatillista oppilaitosta, kansalaisopistoa tai opintokeskusta, on edelleen oikeus järjestää ammatillista lisäkoulutusta.

Edellä 20 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla myönnettyt ylläpitämisluvat muuttuvat tämän lain voimaan tullessa koulutuksen järjestämisluviksi. Asianomainen ministeriö päättää tarvittaessa lupiin sisältyvien määräysten muuttamisesta tämän lain mukaisiksi.

23 §

Henkilöstöä koskeva siirtymäsäännös

Edellä 20 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla toimivien oppilaitosten viran- ja toimenhaltijat, työntekijät ja tuntiopettajat sekä henkilöt, jotka toimivat oppisopimuskoulutuksen hallintotehtävissä, jatkavat tämän lain voimaan tullessa aikaisemmissa tehtävissään.

24 §

Oppisopimuskoulutusta koskeva siirtymäsäännös

Ennen tämän lain voimaantuloa aloitettu oppisopimuskoulutus järjestetään loppuun tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden oppisopimuskoulutusta koskevien säännösten mukaisesti.

Laki

vapaasta sivistystyöstä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Vapaan sivistystyön tarkoitus

Vapaan sivistystyön tarkoituksena on elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta tukea yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja kykyä toimia yhteisöissä sekä edistää kansanvaltaisuuden, tasa-arvon ja moniarvoisuuden toteutumista suomalaisessa yhteiskunnassa.

2 §

Lain piiriin kuuluva toiminta

Vapaan sivistystyön oppilaitoksia ovat kansalaisopistot, kansanopistot, opintokeskukset, liikunnan koulutuskeskukset ja kesäyliopistot.

Kansalaisopistot ovat paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuvia oppilaitoksia, jotka tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.

Kansanopistot ovat sisäoppilaitoksia, joiden tarkoituksena on edistää kansalaisten omaehtoista opiskelua siten, että kukin kansanopisto voi samalla painottaa arvo- ja aatetaustaansa ja kasvatustavoitteitaan.

Opintokeskukset toimivat sivistystyön valtakunnallisina aikuisoppilaitoksina järjestämällä opintoja itse sekä yhdessä kansalais- ja kulttuurijärjestöjen kanssa.

Liikunnan koulutuskeskukset ovat valtakunnallisia sisäoppilaitoksia ja alueellisia oppilaitoksia, joiden tehtävänä on antaa liikunta-alan koulutusta, järjestää valmennustoimintaa sekä antaa näitä täydentävää opetusta.

Kesäyliopistot ovat alueellisen koulutustarjonnan oppilaitoksia, jotka järjestävät avointa yliopisto-opetusta sekä muuta koulutusta.

3 §

Muut tehtävät

Vapaan sivistystyön oppilaitokset voivat järjestää myös koulutusta tukevaa tai siihen läheisesti liittyvää kehittämis- ja palvelutoimintaa.

Vapaan sivistystyön oppilaitosten järjestämästä perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta ja ammatillisesta koulutuksesta säädetään

perusopetuslaissa (/), lukiolaissa (/), ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (/) ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (/).

4 §

Oppilaitoksen ylläpitäminen

Asianomainen ministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan tämän lain mukaisen oppilaitoksen ylläpitämiseen.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että on olemassa sivistystarve ja että hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset oppilaitoksen ylläpitämiseen ja koulutuksen järjestämiseen. Oppilaitosta ei voida perustaa taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetussa luvassa määritellään ylläpitäjää ja oppilaitosta koskevien tietojen lisäksi oppilaitoksen tarkoitus, koulutustehtävä, opetuskieli sekä muut tarpeelliset koulutuksen järjestämiseen liittyvät ehdot. Muutoksista ylläpitämislupaan sekä muiden kuin kunnallisten vapaan sivistystyön oppilaitosten yhdistämisestä päättää ministeriö.

Kunta tai kuntayhtymä voi yhdistää 2 §:ssä tarkoitetun oppilaitoksensa muuhun ylläpitämäänsä oppilaitokseen.

Ministeriö voi ylläpitäjää kuultuaan peruuttaa ylläpitämisluvan, jos sivistystarpeen pysyvät muutokset tai muut koulutuksen järjestämiseen liittyvät painavat syyt sitä edellyttävät tai koulutus järjestetään vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä.

Yksityisen oppilaitoksen hallinnosta on voimassa, mitä valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetussa laissa (/) säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä.

2 luku

Henkilöstö

5 §

Henkilöstö

Vapaan sivistystyön oppilaitoksessa ja yhdistetyssä oppilaitoksessa tulee olla toiminnasta vastaava rehtori.

Oppilaitoksella tulee olla koulutuksen järjestämisuoto huomioon ottaen riittävä määrä opettajan virkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Lisäksi oppilaitoksessa voi olla tuntiopettajia ja muuta henkilöstöä.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään asetuksella. Asianomainen ministeriö voi erityisestä syystä myöntää niistä erivapauden.

3 luku

Opetus

6 §

Opetuksen järjestäminen

Oppilaitoksen tulee laatia opetuksen järjestämisestä koskeva toimintasuunnitelma.

Koulutustilaisuuksien vähimmäispituuksista kansanopistoissa ja liikunnan koulutuskeskuksissa säädetään asetuksella.

7 §

Arviointi

Arvioinnin tarkoituksena on tukea vapaan sivistystyön kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä.

Oppilaitoksen tulee arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin.

Opetushallitus huolehtii asianomaisen ministeriön päättämien perusteiden mukaisesti arvioinnin kehittämisestä ja ulkopuolisten arviointien toimeenpanosta. Ministeriö voi antaa yksittäisen arvioinnin suorittamisen myös muun kuin opetushallituksen tehtäväksi.

Arviointien keskeiset tulokset tulee julkistaa.

4 luku

Käyttökustannusten valtionosuus

8 §

Valtionosuuden laskennallinen peruste

Vapaan sivistystyön oppilaitosten vuotuisen valtionosuuden peruste lasketaan:

1) kansanopistossa kertomalla sille vahvistetulla opiskelijaviikkojen määrällä opiskelijaviikkoa kohden määrätty yksikköhinta;

2) valtakunnallisessa liikunnan koulutuskeskuksessa kertomalla sille vahvistetulla opiskelijavuorokausien määrällä opiskelijavuorokautta kohden määrätty yksikköhinta;

3) alueellisessa liikunnan koulutuskeskuksessa kertomalla sille vahvistetulla opiskelijapäivien määrällä opiskelijapäivää kohden määrätty yksikköhinta; sekä

4) opintokeskuksessa, kansalaisopistossa ja kesäyliopistossa kertomalla niille vahvistetuilla opetustuntien määrällä opetustuntia kohden kullekin oppilaitosmuodolle määrätty yksikköhinnat.

Yhdistetyssä oppilaitoksessa valtionosuuden laskennallinen peruste saadaan laskemalla yhteen eri oppilaitosmuotoja varten 1 momentin mukaisesti lasketut valtionosuuden perusteet.

9 §

Valtionosuuden määrä

Kansanopiston, kansalaisopiston ja kesäyliopiston ylläpitäjälle myönnetään valtionosuutta 57 prosenttia sekä opintokeskuksen ja liikunnan koulutuskeskuksen ylläpitäjälle 65 prosenttia 8 §:n mukaan lasketusta markkamäärästä.

Yhdistetyssä oppilaitoksessa valtionosuusprosentti määräytyy kunkin oppilaitosmuodon osalta erikseen.

Opintokeskukselle myönnetään asetuksella säädetyt ehdot täyttäviä opintokerhoja varten valtionosuutena markkamäärä, joka saadaan kertomalla opintokeskukselle vahvistettujen opintokerhotuntien määrällä asianomaisen ministeriön kullekin vuodelle määräämät opintokerhotuntien hinta.

10 §

Valtionosuuden laskemisessa käytettävien suoritteiden määrän vahvistaminen

Asianomainen ministeriö vahvistaa vuosittain valtionosuuden laskemisen perusteena käytettävän opiskelijaviikkojen, opiskelijavuorokausien, opiskelijapäivien, opetustuntien sekä opintokerhotuntien määrän. Yhdistetyn oppilaitoksen osalta suoritteiden määrät vahvistetaan erikseen kullekin oppilai-

tosmuodolle.

Suoritteiden määrien laskemisesta säädetään muilta osin asetuksella.

11 §

Yksikköhinta

Asianomainen ministeriö määrää opiskelijaviikkojen, opiskelijavuorokausien, opiskelijapäivien, opetustuntien sekä opintokerhotuntien yksikköhinnat seuraavaa vuotta varten.

Opiskelijaviikon yksikköhinta lasketaan kansanopistoille joka toinen vuosi jakamalla yksikköhinnan määräämistä edeltäneenä kalenterivuonna niiden toiminnasta aiheutuneet käyttökustannukset opistojen saman kalenterivuoden opiskelijaviikkojen määrällä. Yksikköhintaa korotetaan vammaisille tarkoitettussa koulutuksessa siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijavuorokauden yksikköhinta lasketaan joka toinen vuosi jakamalla yksikköhinnan määräämistä edeltäneenä kalenterivuonna niiden toiminnasta aiheutuneet käyttökustannukset koulutuskeskusten saman kalenterivuoden opiskelijavuorokausien määrällä. Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivän yksikköhinta määrätään vuosittain valtion talousarviossa olevan määrärahan rajoissa.

Opetustunnin yksikköhinta opintokeskuksille lasketaan joka toinen vuosi jakamalla yksikköhinnan määräämistä edeltäneenä kalenterivuonna niiden toiminnasta aiheutuneet käyttökustannukset opintokeskusten saman kalenterivuoden opetustuntien määrällä.

Kansalaisopistojen yksikköhintojen keskimääräisen markkamäärän vahvistamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 16 §:ssä säädetään. Opetustunnin yksikköhinta kansalaisopistoille lasketaan asutusrakenteeltaan erilaisissa kunnissa sijaitseville kansalaisopistoille joka toinen vuosi jakamalla yksikköhinnan määräämistä edeltäneenä kalenterivuonna asutusrakenteeltaan samankaltaisissa kunnissa sijaitsevien kunnallisten ja yksityisten kansalaisopistojen toiminnasta aiheutuneet käyttökustannukset samojen opistojen sinä vuonna pidettyjen opetustuntien määrällä. Kahden tai useamman kunnan ylläpitämän kansalaisopiston yksikköhinta

lasketaan sijaintikunnan asutusrakenteen mukaan.

Kesäyliopiston opetustunnin yksikköhinta on sama kuin kansalaisopiston yksikköhinta asutusrakenteeltaan kesäyliopiston sijaintikunnan kanssa samanlaisissa kunnissa.

Yhdistetyssä oppilaitoksessa yksikköhinnat lasketaan erikseen oppilaitosmuodoittain.

Yksikköhintoja voidaan porrastaa oppilaitokselle ylläpitämisluvassa määrätyn erityisen koulutustehtävän, koulutuksen järjestämisluodon sekä muiden olennaisten koulutuksen kustannuksiin vaikuttavien tekijöiden perusteella siten kuin asetuksella säädetään. Yksikköhinnat on määrättävä siten, että yksikköhinnat kerrottuina toteutuneiden opiskelijaviikkojen, opiskelijavuorokausien ja opetustuntien määrällä yhteenlaskettuina vastaavat edellä mainittuja oppilaitosmuotokohtaisia kokonaiskustannuksia.

Muina kuin 2—5 momentissa tarkoitettuina vuosina yksikköhinnaksi määrätään edelliselle vuodelle määrätty yksikköhinta tarkistettuna kuluvan ja seuraavan vuoden arvioidulla kustannustason sekä toiminnan laadun ja laajuuden muutoksella. Toiminnan laadun ja laajuuden muutokset otetaan huomioon siltä osin kuin ne aiheutuvat laista, asetuksesta, valtion viranomaisen määräyksestä tai valtion talousarviosta.

Jos kansanopisto tai liikunnan koulutuskeskus toimii toiminnan laajuus huomioon ottaen olennaisessa määrin vuokratiloissa, yksikköhintaa voidaan vuosittain korottaa markkamäärällä, joka lasketaan jakamalla asianomaisen ministeriön valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistama vuosivuokra oppilaitoksen 10 §:ssä tarkoitettujen opiskelijaviikkojen tai opiskelijavuorokausien määrällä.

12 §

Yksikköhinnan tarkistaminen

Milloin kustannustaso on olennaisesti muuttunut siitä tasosta, jonka perusteella käyttökustannusten yksikköhinta on määrätty, asianomainen ministeriö voi ottaa sen huomioon määrättäessä seuraavan vuoden yksikköhintaa.

13 §

Yksikköhintoja laskettaessa huomiotta jätettävät kustannukset

Yksikköhintoja laskettaessa käyttökustannuksina ei pidetä:

1) perustamishankkeesta eikä maa-alueen hankkimisesta tai vuokraamisesta aiheutuneita kustannuksia;

2) lainojen hoitokustannuksia eikä laskennallisia korkoja tai poistoja;

3) 11 §:n 10 momentissa mainittuja vuokria;

4) kustannuksia, joihin myönnetään muun lain perusteella valtion rahoitusta;

5) maksuja tämän lain ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (/) 1 §:ssä mainitun lain mukaisen toiminnan järjestäjälle, jos maksujen perusteena olevasta toiminnasta toiminnan järjestäjälle aiheutuvat kustannukset otetaan huomioon yksikköhintoja laskettaessa;

6) oppilaitoksen maksullisen palvelutoiminnan kustannuksia; eikä

7) muita kuin välittömästi oppilaitoksen sisäisestä hallinnosta aiheutuneita kustannuksia.

Opintokeskusten opetustunnin yksikköhinnan laskemisessa ei oteta huomioon opinto-kerhotoiminnan kustannuksia.

5 luku

Valtionavustukset

14 §

Erityisavustukset ja ylimääräiset avustukset

Oppilaitoksen ylläpitäjälle voidaan toiminnan kehittämiseksi järjestettävää kokeilua, toimintaan liittyviä tarpeellisia erityistehtäviä tai toiminnan käynnistämistä varten taikka koulutustarjonnan monipuolisuuden tukemiseksi myöntää valtionavustusta valtion talousarviossa osoitettujen määrärahojen rajoissa.

Oppilaitokselle voidaan myöntää ylimääräistä avustusta käyttökustannuksiin valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetusta määrärahasta.

15 §

Valtionavustus perustamishankkeeseen

Oppilaitokselle voidaan myöntää valtionavustusta perustamishankkeeseen. Perustamishankkeista ja niihin myönnettävistä valtionavustuksista on voimassa, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään perustamishankkeiden valtionavustuksista.

Perustamishankkeena pidetään hanketta, jonka arvioidut kokonaiskustannukset ovat vähintään valtioneuvoston vahvistaman markkamäärän suuruiset. Perustamishankkeena pidetään myös erillistä toiminnallisen kokonaisuuden muodostamaa kalusto- ja opetusvälinehankintaa, jonka arvioidut kokonaiskustannukset ovat vähintään asianomaisen ministeriön vahvistaman markkamäärän mukaiset.

Oppilaitokselle voidaan aikaisemmasta rakentamisesta aiheutuneiden velkojen hoitamiseen myöntää valtionavustusta valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa.

6 luku

Muut rahoitusta koskevat säännökset

16 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomaisena tässä laissa tarkoitettuja käyttökustannuksia ja perustamishankkeita koskevista asioista on asianomainen ministeriö.

17 §

Valtionosuuden myöntäminen

Käyttökustannusten valtionosuus myönnetään hakemuksetta oppilaitoksen ylläpitäjälle. Kunnallisen oppilaitoksen valtionosuus myönnetään kunnalle tai kuntayhtymälle osana opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaan myönnettävää valtionosuutta.

18 §

Maksaminen

Valtionosuus käyttökustannuksiin maksetaan oppilaitoksen ylläpitäjälle kalenterivuoden alusta kuukausittain yhtä suurina erinä kunakin kuukautena viimeistään sen 11 päivänä. Valtionavustus maksetaan ylläpitäjälle kalenterivuoden loppuun mennessä. Kunnallisen oppilaitoksen valtionosuus maksetaan kunnalle tai kuntayhtymälle osana opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaan maksettavaa valtionosuutta.

19 §

Saamatta jääneen etuuden suorittaminen ja perusteettoman edun palauttaminen

Saamatta jääneen etuuden suorittamiseen, perusteettoman edun palauttamiseen sekä niitä koskevaan suoritusvelvollisuuden raukeamiseen noudatetaan, mitä kuntien valtionosuuslain (1147/1996) 18—20 §:ssä säädetään.

20 §

Suorituksen maksamatta ja perimättä jättäminen

Alle 10 000 markan suuruista tämän lain nojalla annettuun päätökseen perustuvaa suoritusta ei makseta eikä peritä takaisin.

21 §

Tietojen toimittaminen

Vapaan sivistystyön oppilaitoksen on toimitettava valtionapuviranomaiselle tässä laissa tarkoitettun rahoituksen määräämiseksi tarvittavat tiedot siten kuin asianomainen ministeriö päättää.

7 luku

Erinäiset säännökset

22 §

Muutoksenhaku

Asianomaisen ministeriön tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään valtionosuutta koskevaan päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen tyytymättömällä oppilaitoksen ylläpitäjällä on oikeus kirjallisesti vaatia päätökseen oikaisua ministeriöltä kolmen kuukauden kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Kunnan hallintoelimen tai viranhaltijan tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen haetaan muutosta siten kuin kuntalaissa (365/1995) säädetään.

23 §

Veikkausvoittovarot

Liikunnan koulutuskeskusten tämän lain mukaisiin valtionosuuksiin ja -avustuksiin voidaan käyttää arpajaislaissa (491/1965) tarkoitettuja veikkausvoittovaroja.

24 §

Opiskelijoilta perittävät maksut

Opiskelijoilta voidaan periä opetuksesta kohtuullisia maksuja.

Jos opiskelijamaksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä siten kuin korkolaissa (633/1982) säädetään.

Maksu saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoin annettussa laissa (367/1961) säädetään.

25 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

8 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

26 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

Tällä lailla kumotaan seuraavat lait niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen:

1) valtionosuutta saavista kansanopistoista 17 päivänä joulukuuta 1993 annettu laki (1218/1993);

2) 3 päivänä elokuuta 1992 annettu kansalaisopistolaki (722/1992);

3) 17 päivänä joulukuuta 1993 annettu opintokeskuslaki (1215/1993); sekä

4) valtionosuutta saavista liikunnan koulutuskeskuksista 21 päivänä elokuuta 1992 annettu laki (801/1992).

Tämän lain rahoitusta koskevia säännöksiä sovelletaan ensimmäisen kerran myönnettäessä ja maksettaessa rahoitusta vuodelle 1999. Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita rahoitusta koskevia säännöksiä sovelletaan vuoden 1998 ja sitä edeltävien vuosien rahoitukseen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

27 §

Ylläpitämislupaa koskeva siirtymäsäännös

Edellä 26 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla myönnettyt ylläpitämisluvat ovat edelleen voimassa tämän lain mukaisina ylläpitämislupina. Peruskoulun ja lukion todistuksia 26 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla antamaan oikeutetut kansanopistot ja kansalaisopistot jatkavat perusopetuslaissa ja lukiolaissa tarkoitettuina koulutuksen järjestäjinä.

Valtionosuutta saavista kansanopistoista annetun lain ja valtionosuutta saavista lii-

kunnan koulutuskeskuksista annetun lain nojalla ammatillista koulutusta antavien oppilaitosten ylläpitämisluvut muuttuvat tämän lain voimaan tullessa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisiksi koulutuksen järjestämisluviksi. Asianomainen ministeriö päättää tarvittaessa lupiin sisältyvien määräysten muuttamisesta ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisesti.

28 §

Rahoitusta koskeva siirtymäsäännös

Tämän lain voimaan tullessa maksamatta olevat valtionosuudet maksetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden lakien jakotussäännösten mukaisesti. Jos maksamatta oleva valtionosuus on tämän lain voimaan tullessa alle 10 000 markkaa, se maksetaan vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Jos oppilaitos lopettaa toimintansa, maksetaan maksamatta oleva valtionosuus ylläpitäjälle vuoden kuluessa ylläpitämisluvan peruuttamisesta.

29 §

Henkilöstöä koskeva siirtymäsäännös

Edellä 26 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla toimivien oppilaitosten viran- ja toimenhaltijat jatkavat tämän lain voimaan tullessa aikaisemmissa tehtävissään.

Tämän lain mukaan toimivien oppilaitosten viran- ja toimenhaltijoiden oikeudesta eläkkeeseen ja eräisiin muihin etuihin on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

30 §

Yksikköhinnat vuonna 1999

Sen estämättä, mitä 11 §:ssä säädetään, määrätään kansanopistojen, liikunnan koulutuskeskusten ja opintokeskusten yksikköhinnoiksi vuonna 1999 vuodelle 1998 määrättyt yksikköhinnat. Yksikköhintoja tarkistetaan kuitenkin arvioidulla kustannustason muutoksella. Kansalaisopistojen yksikköhintojen määräämisestä vuodelle 1999 on soveltuvin osin voimassa, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 65 §:ssä säädetään.

Laki

taiteen perusopetuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Taiteen perusopetuksen tarkoitus

Taiteen perusopetus on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteenalojen opetusta, joka samalla antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään ja hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen yhteydessä voidaan järjestää myös muuta taiteen edistämiseen liittyvää toimintaa.

2 §

Koulutuksen järjestäjät

Kunta voi järjestää taiteen perusopetusta. Asianomainen ministeriö voi myöntää kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan järjestää taiteen perusopetusta.

Taiteen perusopetusta voidaan, sen mukaan kuin ministeriö päättää, järjestää myös valtion oppilaitoksessa.

Tässä laissa tarkoitettua koulutusta järjestetään musiikkioppilaitoksissa tai muissa tai-

teen perusopetusta antavissa oppilaitoksissa taikka muulla tavoin.

3 §

Koulutuksen järjestämislupa

Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun luvan myöntämisen edellytyksenä on, että opetus on tarpeellista ja että luvan hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset opetuksen asianmukaiseen järjestämiseen. Opetusta ei saa järjestää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Luvassa määrätään kunnat, joissa opetusta järjestetään, opetuskieli, taiteenala sekä muut opetuksen järjestämiseen liittyvät ehdot. Muutoksesta järjestämislupa päätää asianomainen ministeriö.

Ministeriö voi peruuttaa opetuksen järjestämistä koskevan luvan, jos opetus ei täytä 1 momentissa luvan myöntämiselle säädettyjä edellytyksiä tai opetus järjestetään muuten vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Opetuksen järjestämisestä ja toiminnan lopettamisesta valtion oppilaitoksessa päätää ministeriö noudattaen soveltuvin osin, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään.

4 §

Yhteistyö ja koulutuksen hankkiminen

Koulutuksen järjestäjä voi järjestää tässä laissa tarkoitetut palvelut myös yhdessä muiden koulutuksen järjestäjien kanssa tai hankkia ne julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä taikka säätiöltä. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään tämän lain mukaisesti.

5 §

Opetussuunnitelma

Opetushallitus päättää taiteenaloittain taiteen perusopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä (*opetussuunnitelman perusteet*). Opetussuunnitelman perusteet voivat sisältää erilaajuisia oppimääriä.

Koulutuksen järjestäjän tulee hyväksyä kullekin taiteenalalle opetussuunnitelma.

6 §

Oppilaaksi ottaminen

Oppilaaksi ottamisesta päättää koulutuksen järjestäjä. Hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita.

7 §

Koulutuksen arviointi

Koulutuksen arvioinnin tarkoituksena on tukea koulutuksen kehittämistä ja parantaa oppimisen edellytyksiä.

Koulutuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua 3 momentin mukaiseen ulkopuoliseen toimintansa arviointiin.

Opetushallitus huolehtii asianomaisen ministeriön päättämien perusteiden mukaisesti arvioinnin kehittämisestä ja ulkopuolisten arviointien toimeenpanosta. Ministeriö voi antaa arvioinnin suorittamisen myös muun kuin opetushallituksen tehtäväksi.

Arviointien keskeiset tulokset tulee julkistaa.

8 §

Oppilasarviointi

Oppilaan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään oppilaan edellytyksiä itsearviointiin. Oppilaan työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti.

Oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista päätää opetushallitus.

9 §

Henkilöstö

Jokaisella oppilaitoksella, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua koulutusta, tulee olla toiminnasta vastaava rehtori.

Koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä opettajanvirkoja tai työsopimussuhteisia opettajia. Lisäksi koulutuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia ja muuta henkilökuntaa.

Rehtorin ja opettajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään asetuksella. Asianomainen ministeriö voi erityisestä syystä myöntää rehtorin kelpoisuusvaatimuksista erivapauden. Yliopisto voi yksittäistapauksessa todeta henkilön kelpoiseksi antamaan opetusta siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

10 §

Muutoksenhaku

Päätökseen, joka koskee 12 §:ssä tarkoitettua oppilasmaksua, haetaan muutosta valittamalla lääninoikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Päätökseen, joka koskee oppilaaksi ottamista, haetaan muutosta valittamalla lääninhallitukselta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valitus tulee tehdä 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu oppilaalle tai hänen huoltajalleen tiedoksi. Valitus tulee käsitellä kiireellisenä.

Oikaisun hakemisesta oppilaan suoritusten arviointiin säädetään asetuksella. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

11 §

Valtionosuus

Koulutuksen järjestäjälle myönnetään valtionosuutta perustamishankkeisiin ja käyttökustannuksia varten siten kuin tässä pykälässä sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (/) säädetään.

Kunta, joka järjestää taiteen perusopetusta, saa valtionosuutta kunnan asukasmäärän mukaan.

Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitettulle koulutuksen järjestäjälle myönnetään valtionosuutta laskennallisten opetustuntien määrän mukaan. Kunnalle voidaan sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, myöntää oikeus saada valtionosuutta opetustuntien määrän mukaan. Oikeuden myöntämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä 3 §:ssä koulutuksen järjestämislupan myöntämisestä säädetään.

12 §

Oppilailta perittävät maksut

Oppilailta voidaan periä opetuksesta koh- tuullisia maksuja.

Jos 1 momentissa tarkoitettua maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä siten kuin korkolaissa (633/1982) säädetään.

Maksu saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoinomin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

13 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

14 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi- kuuta 1999.

Tällä lailla kumotaan seuraavat lait niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen:

1) taiteen perusopetuksesta 15 päivänä toukokuuta 1992 annettu laki (424/1992); sekä

2) musiikkioppilaitoksista 7 päivänä huhti- kuuta 1995 annettu laki (516/1995).

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

15 §

Koulutuksen järjestämislupaa ja toimielimiä koskeva siirtymäsäännös

Musiikkioppilaitoksista annetun lain nojal- la tämän lain voimaan tullessa toimivat op- pilaitokset jatkavat tässä laissa, ammatillis-

ta koulutuksesta annetussa laissa (/) ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (/) tarkoitetun koulutuksen järjestäjinä. Asianomainen ministeriö päättää tarvittaessa mainitun lain nojalla myönnetyn ylläpitämisluvan muuttamisesta 3 §:n 2 momentin, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 9 §:n 2 momentin ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 5 §:n 2 momentin mukaiseksi koulutuksen järjestämisluvaksi tai 11 §:n 3 momentin mukaiseksi valtionosuutta koskevaksi päätökseksi.

Edellä 14 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla asetetut toimielimet jatkavat toimikautensa loppuun, jollei koulutuksen järjestäjä toisin päättää. Toimielimen kokoonpanoon ja jäsenen valintaan sovelletaan toimikauden loppuun tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

16 §

Henkilöstöä ja opetussuunnitelmia koskeva siirtymäsäännös

Musiikkioppilaitoksista annetun lain nojalla toimivien musiikkioppilaitosten viran- ja toimenhaltijat sekä tuntiopettajat jatkavat tämän lain voimaan tullessa aikaisemmissa tehtävissään.

Edellä 14 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla annetut opetussuunnitelman perusteet ovat voimassa siihen saakka, kunnes niistä päätetään tämän lain mukaisesti.

Opetuksessa voidaan noudattaa 14 §:n 2 momentissa mainittujen lakien nojalla hyväksytyjä opetussuunnitelmia, kunnes koulutuksen järjestäjä hyväksyy tämän lain mukaisen opetussuunnitelman.

Laki

valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan valtion, tai rekisteröidyn yhteisön tai säätiön järjestämään koulutukseen, josta säädetään;

- 1) perusopetuslaissa (/);
- 2) lukiolaissa (/);
- 3) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (/);
- 4) ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (/);
- 5) vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (/); sekä
- 6) taiteen perusopetuksesta annetussa laissa (/).

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta yliopiston järjestämään 1 momentissa mainituissa laeissa tarkoitettuun koulutukseen.

2 §

Johtokunta

Koulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä sekä hallinnosta vastaa johtokunta, jossa on vähintään kolme jäsentä. Valtion oppilaitoksen johtokuntaa asetettaessa noudatettava menettelystä ja johtokunnan kokoonpanon perusteista päättää asianomainen ministeriö. Rekisteröidyn yhteisön tai säätiön järjestämässä koulutuksessa johtokunnan asettaa mainittu yhteisö tai säätiö. Johtokuntana voi toimia myös yhteisön tai säätiön hallitus. Johtokunta voi olla usean oppilaitoksen yhteinen.

Johtokuntaan voidaan valita jäseniksi opiskelijoiden, opettajien ja muun henkilöstön edustajia. Opiskelijoiden keskuudesta valittavien jäsenten tulee olla 15 vuotta täytäneitä

ja heidän toimikautensa voi poiketa muiden johtokunnan jäsenten toimikaudesta.

Valtion oppilaitoksen johtokunnan puheenjohtajalle, jäsenille ja sihteerille maksettavista palkkioista ja korvauksista on voimassa, mitä niistä valtion komiteoiden osalta säädetään tai määrätään.

3 §

Rehtori

Valtion oppilaitoksen johtokunnan tulee valita oppilaitokselle rehtori. Rekisteröidyn yhteisön tai säätiön järjestämässä koulutuksessa rehtorin valitsee koulutuksen järjestäjä.

Rehtori valitaan määrääjäksi tai toistaiseksi.

4 §

Johtosääntö

Koulutuksen järjestämisestä määrätään tarkemmin johtosäännössä. Johtosäännöstä päättää valtion järjestämässä koulutuksessa johtokunta. Rekisteröidyn yhteisön tai säätiön järjestämässä koulutuksessa johtosäännöstä päättää koulutuksen järjestäjä.

Johtosäännössä määrätään koulutuksen järjestämisen yleisistä perusteista, hallinnosta, toimielinten ja henkilöstön toimivallasta ja tehtävistä sekä muista tarpeellisista asioista.

5 §

Avustukset ja lahjoitukset

Valtion oppilaitos voi vastaanottaa toimintansa järjestämistä varten avustuksia ja lahjoituksia. Oppilaitos käyttää puhevaltaa avustuksia ja lahjoituksia koskevissa asioissa.

6 §

Laillisuusvalvonta

Lääninhallitus voi kantelun perusteella tutkia, onko tässä laissa tarkoitettua koulutusta järjestettäessä toimittu säännösten ja määräysten mukaan.

7 §

Hallintomenettelylain soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettuun rekisteröidyn yhteisön tai säätiön järjestämään koulutukseen sovelletaan hallintomenettelylakia (598/1982).

8 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 1999.

Tällä lailla kumotaan:

1) kunnan opetustoimen hallinnosta 3 päivänä elokuuta 1992 annettu laki (706/1992); sekä

2) yksityisten koulujen ja kasvatuslaitosten perustamisesta ja ylläpitämisestä 5 päivänä maaliskuuta 1919 annettu laki (26/1919) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

9 §

Siirtymäsäännös

Edellä 7 §:n 2 momentissa ja 1 §:ssä mainittujen lakien nojalla kumottujen lakien nojalla asetetut johtokunnat jatkavat toimikautensa loppuun, jollei koulutuksen järjestäjä toisin päättä.

Johtosäännöstä sekä johtokunnan ja viranjan toimenhaltijoiden toimivallasta ja tehtävistä on voimassa, mitä niistä on tämän lain voimaan tullessa säädetty tai määrätty, kunnes koulutuksen järjestäjä on antanut tämän lain mukaisen johtosäännön.

Laki

opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Sovelтамisala

Tässä laissa säädetään kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle käyttökustannuksiin ja perustamishankkeisiin myönnettävästä valtionosuudesta ja -avustuksesta sekä muusta rahoituksesta sellaista toimintaa varten, josta säädetään:

- 1) perusopetuslaissa (/);
- 2) lukiolaissa (/);
- 3) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (/);
- 4) ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (/);
- 5) ammattikorkeakouluopinnoista annetussa laissa (255/1995);
- 6) taiteen perusopetuksesta annetussa laissa (/);
- 7) kirjastolaissa (235/1986);
- 8) kuntien kulttuuritoiminnasta annetussa laissa (728/1992);
- 9) nuorisotyölaissa (235/1995);
- 10) liikuntalaissa (984/1979);
- 11) museolaissa (729/1992); sekä
- 12) teatteri- ja orkesterilaissa (730/1992).

Tässä laissa säädetään myös kunnan laskennallisesta rahoitusosuudesta opetus- ja kulttuuritoimen käyttökustannuksiin (*kunnan rahoitusosuus*).

Perusopetuslaissa tarkoitetun esiopetuksen, lisäopetuksen ja maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoituksesta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään perusopetuksen rahoituksesta, jollei tässä laissa erikseen toisin säädetä. Ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun vammaisille opiskelijoille järjestettävän valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen sekä maahanmuuttajille järjestettävän ammatilliseen peruskoulutuk-

seen valmistavan koulutuksen rahoituksesta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksesta. Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuna näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavan koulutuksen rahoituksesta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksesta. Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain nojalla järjestetyn ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksesta on, sen lisäksi mitä tässä laissa säädetään ammatillisen erikoisoppilaitoksen ja oppisopimuskoulutuksen käyttökustannusten rahoituksesta, voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

2 §

Opetustoimi

Opetustoimella tarkoitetaan tässä laissa 1 §:n 1—6 kohdassa mainittujen lakien mukaisen toiminnan järjestämistä.

3 §

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimella tarkoitetaan tässä laissa 1 §:n 7—12 kohdassa mainittujen lakien mukaisen toiminnan järjestämistä.

4 §

Suhde kuntien valtionosuuslakiin

Tässä laissa tarkoitettuun rahoitukseen sovelletaan kuntien valtionosuuslakia (1147/1996) siltä osin kuin tässä laissa niin säädetään.

2 luku

7 §

Käyttökustannusten rahoitus

5 §

Rahoituksen laskentaperuste

Rahoitus opetus- ja kulttuuritoimen käyttö-kustannuksiin määräytyy laskennallisten perusteiden mukaisesti. Rahoitus määräytyy:

1) perusopetuksessa, lukiossa, ammatillisessa peruskoulutuksessa ja ammattikorkeakoulussa oppilas- tai opiskelijamäärien sekä oppilasta tai opiskelijaa kohden määrättyjen yksikköhintojen perusteella;

2) ammatillisessa erikoisoppilaitoksessa oppilaitokselle valtionosuuden laskemisen perusteeksi vahvistetun opetustunti- tai opintoviikkomäärän sekä opetustuntia tai opintoviikkoa kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella;

3) taiteen perusopetuksessa asukas- tai opetustuntimäärän ja asukasta tai opetustuntia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella;

4) kunnan yleisessä kirjastossa ja kulttuuri-toiminnassa kunnan asukasmäärän ja asukasta kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella;

5) liikuntatoiminnassa ja nuorisotyössä kunnan asukasmäärän ja asukasta kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella; sekä

6) museossa, teatterissa ja orkesterissa laitokselle vahvistetun laskennallisen henkilötyövuotta kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

6 §

Kunnan valtionosuus

Kunnalle myönnetään valtionosuutta 5 §:n 1, 3 ja 4 kohdassa mainittujen toimintojen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin markkamäärä, joka saadaan, kun 8 §:ssä säädettyllä tavalla lasketusta kunnan valtionosuuden perusteesta vähennetään 9 ja 10 §:n mukaan lasketut kunnan rahoitusosuudet.

Kuntayhtymän ja yksityisen järjestämän koulutuksen rahoitus

Kuntayhtymälle ja yksityiselle koulutuksen järjestäjälle myönnetään 5 §:n 1 kohdassa tarkoitettuja toimintoja varten rahoitusta 8 §:n 1—4 kohdassa säädettyllä tavalla koulutuksen järjestäjän oppilas-, opiskelija- tai opetustuntimäärien sekä yksikköhintojen mukaisesti laskettu valtionosuuden perustetta vastaava markkamäärä.

Yksityiselle koulutuksen järjestäjälle, jolle on määrätty erityiseksi koulutustehtäväksi järjestää perusopetusta tai lukiokoulutusta muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, myönnetään mainittua opetusta varten valtionosuutta 57 prosenttia opiskelijamäärän ja yksikköhinnan tulosta niiden opiskelijoiden osalta, joilla ei ole kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettua kotikuntaa Suomessa.

8 §

Kunnan valtionosuuden peruste

Kunnan valtionosuuden peruste saadaan, kun lasketaan yhteen:

1) kunnan järjestämää perusopetusta saavien oppilaiden määrän ja kunnalle perusopetusta varten oppilasta kohden määrätyn yksikköhinnan tulo;

2) kunnan järjestämää lukiokoulutusta saavien opiskelijoiden määrän ja kunnalle lukiokoulutusta varten opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan tulo;

3) kunnan muuna kuin oppisopimuskoulutuksena järjestämää ammatillista peruskoulutusta saavien opiskelijoiden määrän ja kunnalle ammatillista peruskoulutusta varten opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan tulo;

4) kunnan ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden määrien ja ammattikorkeakouluille opiskelijaa kohden määrättyjen yksikköhintojen tulot;

5) kunnan asukasmäärän ja taiteen perusopetusta varten asukasta kohden määrätyn yksikköhinnan tulo;

6) kunnan asukasmäärän ja kunnan kirjastolle asukasta kohden määrätyn yksikköhinnan tulo; sekä

7) kunnan asukasmäärän ja kulttuuritoimintaa varten asukasta kohden määrätyn yksikköhinnan tulo.

9 §

Kunnan rahoitusosuus opetustoimen ja kirjaston käyttökustannuksiin

Kunnan rahoitusosuus opetustoimen ja kirjaston käyttökustannuksiin on 43 prosenttia markkamäärästä, joka lasketaan siten, että 2 ja 3 momentissa säädetyllä tavalla laskettu markkamäärä jaetaan maan asukasmäärällä ja näin saatu markkamäärä kerrotaan kunnan asukasmäärällä.

Kunnan rahoitusosuutta laskettaessa kaikki 8 §:n 1—4 ja 6 kohdassa tarkoitettujen kuntien valtionosuuden perusteet lasketaan yhteen ja näin saatuun markkamäärään lisätään:

1) kuntayhtymille ja yksityisille koulutuksen järjestäjille 7 §:n 1 momentin mukaisesti lasketut valtionosuuden perusteita vastaavat markkamäärät;

2) valtion oppilaitoksille 5 §:n 1 kohdassa tarkoitettuja toimintoja varten 16 §:n nojalla vahvistettujen yksikköhintojen keskimäärien markkamäärien perusteella lasketut valtionosuuden perusteita vastaavat markkamäärät; sekä

3) perustamishankkeista aiheutuvien kustannusten vuoksi kymmenen prosenttia markkamäärästä, jotka saadaan, kun ammatillisessa peruskoulutuksessa ja ammattikorkeakouluissa opiskelevien määrien sekä 16 §:n nojalla ammatillista peruskoulutusta ja ammattikorkeakouluja varten vahvistettujen yksikköhintojen keskimäärien markkamäärien tuloista vähennetään 19 §:n 5 momentissa ja 20 §:n 5 momentissa tarkoitettujen valtionosuuden laskentaperusteeksi koulutuksen järjestäjille vahvistettujen vuosi- vuokrien perusteella lasketut valtionosuuden perusteet.

Kunnan rahoitusosuutta laskettaessa ei oteta huomioon perusopetuslaissa tarkoitettua perusopetukseen valmistavaa opetusta saavia oppilaita eikä perusopetusta saavia oppilaita lukuun ottamatta opiskelijoita, joilla ei ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa Suomessa tai joilla on kotikunta Ahvenanmaalla. Kunnan rahoitusosuutta laskettaessa ei myöskään oteta huomioon oppilaita ja opiskelijoita, joille perusopetuslain 7 §:n 1 momentin ja lukiolain 3 §:n 1 momentin nojalla järjestetään opetusta ulkomailla.

Kunnan rahoitusosuuteen lisätään julkisen talouden tasapainottamiseksi toteutettujen valtionosuuksien vähennysten perusteella kunnan asukasta kohden vuosittain markka-

määrä, joka saadaan, kun 613 markkaa muutetaan varainhoitovuoden arvioituun kustannustasoon. Lisäksi kunnan rahoitusosuuteen lisätään valtiolle lukion ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkasta ja ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksesta aiheutuvien kustannusten perusteella kunnan asukasta kohden vuosittain markkamäärä, joka saadaan, kun 34 markkaa muutetaan varainhoitovuoden arvioituun kustannustasoon. Tässä momentissa mainitut markkamäärät on laskettu vuoden 1998 arvioidussa kustannustasossa.

10 §

Kunnan rahoitusosuus kulttuuritoiminnan ja taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin

Kunnan rahoitusosuus kulttuuritoiminnan ja taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin on 63 prosenttia markkamäärästä, joka lasketaan siten, että kaikkien kuntien yhteenlasketut 8 §:n 5 ja 7 kohdassa tarkoitettujen valtionosuuden perusteet jaetaan maan asukasmäärällä ja näin saatu markkamäärä kerrotaan kunnan asukasmäärällä.

11 §

Ammatillisen erikoisoppilaitoksen käyttökustannusten rahoitus

Koulutuksen järjestäjälle myönnetään rahoitusta ammatillista erikoisoppilaitosta varten markkamäärä, joka saadaan, kun koulutuksen järjestäjälle valtionosuuden laskemisen perusteeksi vahvistettu opetustunti- tai opintoviikkomäärä kerrotaan opetustuntia tai opintoviikkoa kohden määrätyllä yksikköhinnalla.

12 §

Oppisopimuskoulutuksen käyttökustannusten rahoitus

Koulutuksen järjestäjälle myönnetään rahoitusta oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen käyttökustannuksiin markkamäärä, joka saadaan, kun mainittua koulutusta saavien opiskelijoiden määrät kerrotaan erikseen peruskoulutusta ja lisäkoulutusta varten lasketuilla yksikköhinnoilla.

13 §

*Valtionosuus taiteen perusopetuksen
käyttökustannuksiin*

Kuntayhtymälle, yksityiselle yhteisölle ja säätiölle myönnetään valtionosuutta taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin 57 prosenttia markkamäärästä, joka saadaan, kun koulutuksen järjestäjälle valtionosuuden laskemisen perusteeksi mainittua opetusta varten vahvistettu opetustuntimäärä kerrotaan opetustuntia kohden määrätyllä yksikkö hinnalla.

Kunnalle, jolle on myönnetty taiteen perusopetuksesta annetun lain 11 §:n 3 momentin nojalla oikeus saada valtionosuutta opetustuntien määrän mukaan, myönnetään valtionosuutta, sen lisäksi mitä 6, 8 ja 10 §:ssä säädetään, siten kuin 1 momentissa säädetään.

14 §

*Valtionosuus liikuntatoiminnan ja
nuorisotyön käyttökustannuksiin*

Kunnalle myönnetään valtionosuutta liikuntatoiminnan käyttökustannuksiin 37 prosenttia markkamäärästä, joka saadaan, kun kunnan asukasmäärä kerrotaan liikuntatoimintaa varten asukasta kohden määrätyllä yksikkö hinnalla.

Kunnalle myönnetään valtionosuutta nuorisotyön käyttökustannuksiin 37 prosenttia markkamäärästä, joka saadaan, kun kunnan alle 29-vuotiaiden asukkaiden määrä kerrotaan nuorisotyötä varten asukasta kohden määrätyllä yksikkö hinnalla.

15 §

*Valtionosuus museon, teatterin ja orkesterin
käyttökustannuksiin*

Museon, teatterin ja orkesterin ylläpitäjälle myönnetään valtionosuutta mainituista toiminnoista aiheutuviin käyttökustannuksiin 37 prosenttia markkamäärästä, joka saadaan, kun ylläpitäjälle museota, teatteria ja orkesteria varten vahvistettu laskennallinen henkilötyövuosien määrä kerrotaan henkilötyövuotta kohden asianomaista toimintaa varten määrätyllä yksikkö hinnalla.

3 luku

Opetustoimen yksikköhinnat

16 §

*Yksikköhintojen keskimääräiset
markkamäärät*

Valtioneuvosto vahvistaa vuosittain seuraavan varainhoitovuoden rahoituksen perusteina käytettävien yksikköhintojen keskimääräiset markkamäärät siten kuin kuntien valtionosuuslain 3 §:n 1—3 kohdassa sekä 4, 5 ja 15 §:ssä säädetään. Yksikköhintojen keskimääräisten markkamäärien vahvistamisesta kuntien valtionosuuslain 6 §:ssä tarkoitettuna vuonna on lisäksi voimassa, mitä kuntien valtionosuuslain 6 §:n 3 momentissa säädetään.

Yksikköhinnat määrää asianomainen ministeriö. Tässä luvussa tarkoitetut yksikköhinnat määrätään 18 §:n 5 momentissa, 19 §:n 7 momentissa, 20 §:n 4 momentin viimeisessä virkkeessä, 21 §:n 1 momentissa ja 22 §:ssä tarkoitettuja yksikköhintoja lukuun ottamatta siten, että yksikköhintojen mukaisesti lasketut rahoituksen perusteena käytettävät markkamäärät yhteenlaskettuina vastaavat yksikköhintojen keskimääräisten markkamäärien perusteella laskettavia markkamääriä.

17 §

Perusopetuksen yksikköhinnat

Perusopetuksen yksikköhinnat oppilasta kohden lasketaan joka toinen vuosi perusopetuksesta kaikille opetuksen järjestäjille yksikköhintojen määräämistä edeltäneenä vuonna aiheutuneiden valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella. Yksikköhintoja laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon ulkomailla järjestetystä opetuksesta aiheutuneita menoja eikä mainittua opetusta saavia oppilaita. Yksikköhintoja laskettaessa 18 vuotta täyttäneiden oppilaiden määrästä otetaan huomioon 60 prosenttia.

Kunnille määrättäviä yksikköhintoja porrastetaan, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, kunnan kouluverkon rakenteen, perusopetuslain 17 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetusta saavien oppilaiden määrän ja kunnan asukastiheyden perusteella.

Yksikköhintoja korotetaan kymmenellä prosentilla niiden oppilaiden osalta, joille järjestetään perusopetuslain 4 §:n 4 momentin mukaista perusopetusta ruotsin kielellä. Saamenlaisten kotiseutualueen kunnissa yksikköhintoja korotetaan kymmenellä prosentilla saamenkieliseen opetukseen osallistuvien oppilaiden osalta. Saaristokunnissa, joissa yli puolella asukkaista ei ole kiinteää kulkuyhteyttä mantereeseen, yksikköhintoja korotetaan 20 prosentilla. Muissa saaristokunnissa yksikköhintoja korotetaan kymmenellä prosentilla. Asianomainen ministeriö voi lisäksi erityisestä syystä korottaa tässä momentissa säädettyllä tavalla laskettua yksikköhintoja.

Kuntayhtymän yksikköhinta lasketaan samalla tavalla kuin kunnan yksikköhinta. Asukastiheys ja saaristaisuus otetaan yksikköhintoja laskettaessa huomioon siten kuin asetuksella säädetään.

Yksityisen perusopetuksen järjestäjän yksikköhinta on 90 prosenttia sen kunnan yksikköhinnoista, jossa opetus pääasiassa järjestetään. Yksikköhinta on kuitenkin sama kuin sen kunnan yksikköhinta, jossa opetus pääasiassa järjestetään, jos opetuksen järjestäjä on 31 päivänä heinäkuuta 1998 ylläpitänyt perusopetusta tai sitä vastaavaa opetusta antavaa oppilaitosta. Ulkomailla järjestettävän opetuksen osalta yksikköhinta määrätään porrastamalla 16 §:n nojalla vahvistettua perusopetuksen yksikköhintojen keskimääräistä markkamäärää siten kuin asetuksella säädetään ja ministeriö asetuksen nojalla määrää. Ministeriö voi lisäksi opetuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä korottaa tässä momentissa säädettyllä tavalla laskettua yksikköhintoja.

Yksikköhinnot määrätään siten, että ne markkamäärät, jotka saadaan kertomalla yksikköhinnot perusopetusta saavien oppilaiden määrällä, yhteenlaskettuina vastaavat 1 momentissa tarkoitettuja valtakunnallisia kokonaiskustannuksia.

Muina kuin 1 momentissa mainittuina vuosina yksikköhinnot lasketaan siten kuin tässä pykälässä säädetään, kuitenkin 1 momentissa tarkoitettua vuoden yksikköhintoja laskettaessa selvitettyjen kokonaiskustannusten perusteella.

Yksikköhinta on 18 vuotta täyttäneiden oppilaiden osalta 60 prosenttia asianomaiselle opetuksen järjestäjälle oppilasta kohden määrätystä yksikköhinnoista. Jos opetuksen järjestäjälle ei ole määrätty perusopetuksen

yksikköhintoja, yksikköhinta on 60 prosenttia sen kunnan yksikköhinnoista, jossa opetus pääasiassa järjestetään. Ministeriö voi lisäksi opetuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä korottaa tässä momentissa tarkoitettua yksikköhintoja.

Yksikköhintojen laskemisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

18 §

Lukion yksikköhinnot

Lukion yksikköhinnot opiskelijaa kohden lasketaan joka toinen vuosi kaikille koulutuksen järjestäjille lukiokoulutuksesta yksikköhinnoista määräämistä edeltäneenä vuonna aiheutuneiden valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella. Yksikköhintoja laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon ulkomailla järjestetystä opetuksesta aiheutuneita menoja eikä mainittua opetusta saavia opiskelijoita. Yksikköhintoja laskettaessa niiden opiskelijoiden määrästä, jotka opintonsa aloittaessaan ovat täyttäneet 18 vuotta, otetaan huomioon 60 prosenttia.

Kunnille ja kuntayhtymille määrättäviä yksikköhintoja porrastetaan opiskelijamäärän perusteella siten kuin asetuksella säädetään. Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinta on sama kuin sen kunnan yksikköhinta, jossa koulutus pääasiassa järjestetään. Jos kunta ei järjestä lukiokoulutusta, yksityisen lukiokoulutuksen järjestäjän yksikköhinta lasketaan samalla tavalla kuin kunnan yksikköhinta. Asianomainen ministeriö voi lisäksi koulutuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä korottaa yksikköhintoja.

Yksikköhinnot määrätään siten, että ne markkamäärät, jotka saadaan kertomalla koulutuksen järjestäjille lasketut yksikköhinnot koulutuksen järjestäjien opiskelijoiden määrällä, yhteenlaskettuina vastaavat 1 momentissa tarkoitettuja valtakunnallisia kokonaiskustannuksia.

Muina kuin 1 momentissa mainittuina vuosina yksikköhinnot lasketaan siten kuin tässä pykälässä säädetään, kuitenkin 1 momentissa tarkoitettua vuoden yksikköhintoja laskettaessa selvitettyjen kokonaiskustannusten perusteella.

Jos opiskelija on aloittanut opintonsa 18 vuotta täytettyään, yksikköhinta on 60 prosenttia asianomaiselle koulutuksen järjestäjälle opiskelijaa kohden määrätystä yksikköhinnasta. Ministeriö voi koulutuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä korottaa tässä momentissa tarkoitettua yksikköhintaa.

Yksikköhintojen laskemisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

19 §

Ammatillisen koulutuksen yksikköhinnat

Ammatillisen koulutuksen yksikköhinnat opiskelijaa kohden lasketaan joka toinen vuosi koulutusaloittain siten, että kunkin koulutusalan koulutuksesta yksikköhinnan määräämistä edeltäneenä vuonna kaikille ammatillisen koulutuksen järjestäjille aiheutuneet valtakunnalliset kokonaiskustannukset jaetaan asianomaisen koulutusalan koulutusta saaneiden opiskelijoiden yhteismäärällä mainittuna vuonna. Yksikköhintoja laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon oppisopimuskoulutuksesta aiheutuneita kustannuksia eikä mainittua koulutusta saavia opiskelijoita. Jos koulutusalan koulutuksesta aiheutuneita kustannuksia ei ole mahdollista selvittää, määrätään yksikköhinta asianomaisen koulutusalan arvioitujen kustannusten perusteella.

Yksikköhintoja porrastetaan, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, erityisopetuksen ja muiden olennaisesti koulutuksen kustannuksiin vaikuttavien tekijöiden perusteella. Yksikköhintaa korotetaan majoitusedun saaneiden opiskelijoiden osalta asetuksella säädettyvällä tavalla laskettavalla markkamäärällä. Asianomainen ministeriö voi lisäksi koulutuksen järjestäjälle määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä korottaa yksikköhintaa.

Yksikköhinnat määrätään siten, että ne markkamäärät, jotka saadaan kertomalla koulutusaloittain lasketut yksikköhinnat kunkin koulutusalan opiskelijamäärällä, yhteenlaskettuina vastaavat 1 momentissa tarkoitettuja koulutusaloittaisia valtakunnallisia kokonaiskustannuksia.

Kun koulutuksen järjestäjä järjestää koulutusta kahdella tai useammalla 1 momentissa tarkoitettulla koulutusaloalla, koulutuksen järjestäjän yksikköhinnaksi määrätään eri koulutusaloilla opiskelevien opiskelijoiden mää-

rien ja 1 momentissa tarkoitettujen yksikköhintojen perusteella laskettu opiskelijamäärällä painotettu keskiarvo.

Jos koulutusta järjestetään toiminnan laajuus huomioon ottaen olennaisessa määrin vuokratiloissa, koulutuksen järjestäjälle määrättyä yksikköhintaa voidaan korottaa markkamäärällä, joka lasketaan jakamalla ministeriön valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistama vuosivuokra koulutuksen järjestäjän ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden määrällä. Tässä momentissa tarkoitettuja vuokria ei oteta huomioon laskettaessa 1 momentissa tarkoitettuja valtakunnallisia kokonaiskustannuksia.

Muina kuin 1 momentissa mainittuina vuosina yksikköhinnat lasketaan siten kuin tässä pykälässä säädetään, kuitenkin 1 momentissa tarkoitettuna vuoden yksikköhintoja laskettaessa selvitettyjen kokonaiskustannusten perusteella.

Sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinta on 80 prosenttia ja oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinta 45 prosenttia 16 §:n nojalla vahvistetusta ammatillisen koulutuksen yksikköhintojen keskimääräisestä markkamäärästä. Yksikköhintoja korotetaan erityisopetuksessa siten kuin asetuksella säädetään.

20 §

Ammattikorkeakoulujen yksikköhinnat

Ammattikorkeakoulujen yksikköhinnat opiskelijaa kohden lasketaan joka toinen vuosi ammattikorkeakoulututkinnoittain siten, että kuhunkin tutkintoon johtavasta koulutuksesta yksikköhintojen määräämistä edeltäneenä vuonna kaikissa ammattikorkeakouluissa aiheutuneet valtakunnalliset kokonaiskustannukset jaetaan tutkintoa suorittavien ja valtionosuuden myöntämisen perusteena käytettävien opiskelijoiden yhteismäärällä mainittuna vuonna. Jos tutkintoon johtavasta koulutuksesta aiheutuneita kustannuksia ei ole mahdollista selvittää, lasketaan yksikköhinta asianomaiseen tutkintoon johtavan koulutuksen arvioitujen kokonaiskustannusten perusteella.

Yksikköhintoja voidaan porrastaa, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, ottamalla huomioon tutkintoon johtavien koulutusoh-

jelmien ja muiden opetusjärjestelyjen kustannuksissa olevat olennaiset erot. Asianomainen ministeriö voi lisäksi erityisestä syystä korottaa yksikköhintaa.

Yksikköhinnat määrätään siten, että markkamäärät, jotka saadaan kertomalla tutkintoittain lasketut yksikkö hinnat kutakin tutkintoa suorittavien opiskelijoiden määrällä, yhteenlaskettuina vastaavat 1 momentissa tarkoitettuja tutkintokohtaisia valtakunnallisia kokonaiskustannuksia.

Kun ammattikorkeakoulussa järjestetään kahteen tai useampaan 1 momentissa tarkoitettuun tutkintoon johtavaa koulutusta, ammattikorkeakoulun yksikkö hinnaksi määrätään eri tutkintoja suorittavien opiskelijoiden määrien ja 1 momentissa tarkoitettujen yksikkö hintojen perusteella laskettu opiskelijamäärällä painotettu keskiarvo. Ammatillisten erikoistumisopintojen yksikkö hinta on sama kuin ammattikorkeakoululle määrätty yksikkö hinta.

Jos koulutusta järjestetään toiminnan laajuus huomioon ottaen olennaisessa määrin vuokratiloissa, ammattikorkeakoululle määrättyä yksikkö hintaa voidaan korottaa markkamäärällä, joka lasketaan jakamalla ministeriön valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistama vuosivuokra ammattikorkeakoulun opiskelijamäärällä. Tässä momentissa tarkoitettuja vuokria ei oteta huomioon laskettaessa 1 momentissa tarkoitettuja valtakunnallisia kokonaiskustannuksia.

Muina kuin 1 momentissa mainittuina vuosina yksikkö hinnat lasketaan siten kuin tässä pykälässä säädetään, kuitenkin 1 momentissa tarkoitettujen vuoden yksikkö hintoja laskettaessa selvitettyjen kokonaiskustannusten perusteella.

21 §

Taiteen perusopetuksen yksikkö hinnat

Asianomainen ministeriö vahvistaa 8 §:n 5 kohdassa tarkoitettun taiteen perusopetuksen yksikkö hinnan asukasta kohden vuosittain valtion talousarvion rajoissa.

Edellä 13 §:ssä tarkoitettujen taiteen perusopetuksen yksikkö hinnat lasketaan joka toinen vuosi taiteenaloittain jakamalla yksikkö hinnan määräämistä edeltäneenä vuonna kunkin taiteenalan opetuksesta aiheutuneet valtakunnalliset kokonaiskustannukset asianomaisella taiteen alalla yksikkö hintojen määräämistä edeltäneenä vuonna pidettyjen ope-

tustuntien yhteismäärällä. Jos taiteenalan opetuksesta aiheutuneita kustannuksia ja pidettyjen opetustuntien määrää ei ole mahdollista selvittää, määrätään yksikkö hinta asianomaisen taiteenalan opetuksen arvioitujen kustannusten ja opetustuntien määrän perusteella. Muina vuosina yksikkö hinnat lasketaan edelliselle vuodelle määrättyjen yksikkö hintojen perusteella.

22 §

Ammatillisten erikoisoppilaitosten yksikkö hinnat

Asianomainen ministeriö vahvistaa vuosittain ammatillisten erikoisoppilaitosten opetustunti- tai opintoviikkokohtaisiksi yksikkö hinnoiksi edelliselle vuodelle vahvistetut yksikkö hinnat tarkistettuna yksikkö hintojen soveltamisvuoden arvioituun kustannustasoon. Yksikkö hintoja porrastetaan olennaisesti koulutuksen kustannuksiin vaikuttavien tekijöiden perusteella siten kuin asetuksella säädetään.

23 §

Yksikkö hintoja laskettaessa huomiotta jätettävät kustannukset

Perusopetuksen, lukion, ammatillisen koulutuksen, ammattikorkeakoulun ja taiteen perusopetuksen käyttökustannuksina ei pidetä:

1) tässä laissa tarkoitettua perustamishankkeesta eikä maa-alueen hankkimisesta tai vuokraamisesta aiheutuneita kustannuksia;

2) perusopetusta lukuun ottamatta opiskelijoiden kuljetuksen järjestämisestä aiheutuneita kustannuksia;

3) lainojen hoitokustannuksia eikä laskennallisia korkoja ja poistoja;

4) kustannuksia, joihin myönnetään erikseen lakiin perustuvaa valtionrahoitusta;

5) maksuja 1 §:ssä mainittujen lakien ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain (/) mukaisen toiminnan järjestäjille, jos maksujen perusteena olevasta toiminnasta toiminnan järjestäjille aiheutuvat kustannukset otetaan huomioon yksikkö hintoja laskettaessa;

6) 1 §:ssä mainitun lain mukaisen toiminnan järjestäjän maksullisen palvelutoiminnan kustannuksia; eikä

7) muita kuin välittömästi 1 §:ssä mainit-

tujen lakien mukaisen toiminnan järjestämisestä aiheutuneita hallintokustannuksia.

4 luku

Kulttuuritoimen yksikköhinnat

24 §

Kirjaston yksikköhinnat

Kirjaston yksikköhinnat lasketaan asutusrakenteeltaan erilaisia kuntia varten joka toinen vuosi jakamalla asutusrakenteeltaan samankaltaisille kunnille kirjaston ylläpidosta yksikköhinnan määräämistä edeltäneenä vuonna aiheutuneet kustannukset näiden kuntien asukasmäärällä. Yksikköhintoja laskettaessa jätetään huomiotta 23 §:ssä tarkoitettut kustannukset.

Kirjaston yksikköhinnan määräämisestä on lisäksi voimassa, mitä 16 §:ssä säädetään.

25 §

Kulttuuritoiminnan yksikköhinta

Asianomainen ministeriö vahvistaa kulttuuritoiminnan yksikköhinnan kunnan asukasta kohden vuosittain valtion talousarvion rajoissa.

26 §

Liikuntatoiminnan yksikköhinta

Asianomainen ministeriö vahvistaa liikuntatoiminnan yksikköhinnan kunnan asukasta kohden vuosittain valtion talousarvion rajoissa.

27 §

Nuorisotyön yksikköhinta

Asianomainen ministeriö vahvistaa nuorisotyön yksikköhinnan kunnan alle 29-vuotiaasta asukasta kohden vuosittain valtion talousarvion rajoissa.

28 §

Museoiden yksikköhinta

Asianomainen ministeriö vahvistaa museoiden yksikköhinnaiksi museoiden laskennal-

lista henkilötyövuotta kohden edelliselle vuodelle vahvistetun yksikköhinnan tarkistettuna arvioitujen kustannustason ja valtion toimenpiteistä aiheutuvien toiminnan muutosten mukaisesti.

29 §

Orkestereiden yksikköhinta

Asianomainen ministeriö vahvistaa orkestereiden yksikköhinnaiksi orkestereiden laskennallista henkilötyövuotta kohden edelliselle vuodelle vahvistetun yksikköhinnan tarkistettuna arvioitujen kustannustason ja valtion toimenpiteistä aiheutuvien toiminnan muutosten mukaisesti.

30 §

Teattereiden yksikköhinta

Asianomainen ministeriö vahvistaa teattereiden yksikköhinnan laskennallista henkilötyövuotta kohden vuosittain valtion talousarvion rajoissa.

5 luku

Perustamishankkeen valtionosuus ja -avustus

31 §

Perustamishanke

Perustamishankkeella tarkoitetaan toiminnallisen kokonaisuuden muodostavaa tilojen rakentamista, hankintaa, peruskorjausta tai niitä vastaavaa toimenpidettä ja mainittuihin toimenpiteisiin liittyvää irtaimen omaisuuden hankintaa, jos toimenpiteen arvioidut kokonaiskustannukset ovat vähintään valtioneuvoston vahvistaman markkamäärän suuruiset.

Maa-alueen hankkimista ei pidetä perustamishankkeena. Perustamishankkeena pidetään kuitenkin maatilaa ja harjoitusmetsän hankintaa ammatillista koulutusta ja ammattikorkeakouluja varten.

Muun kuin 1 momentissa tarkoitettujen irtaimen omaisuuden hankkimista ei pidetä perustamishankkeena. Perustamishankkeena pidetään kuitenkin 1 momentissa säädettyin edellytyksin laitehankintoja ammatillista koulutusta ja ammattikorkeakouluja varten

sekä kirjastoauton ja -veneen hankintaa.

Perustamishankkeena voidaan pitää myös sellaista 1—3 momentissa tarkoitettua toimenpidettä, jonka arvioitujen kustannukset ovat valtioneuvoston vahvistamaa markkamäärää pienemmät, jos hankkeen rahoitus muodostuisi kunnan tai kuntayhtymän jäsenkuntien asukasmäärän ja taloudellisen aseman vuoksi kunnalle tai kuntayhtymälle erityisen rasittavaksi. Sama koskee soveltuvin osin yksityisen koulutuksen tai muun toiminnan järjestäjän perustamishanketta ja siihen myönnettävää valtionosuutta.

32 §

Perustamishankkeen valtionosuuden laskennallinen peruste

Toimitiloja rakennettaessa tai hankittaessa valtionosuuden perusteena käytetään hankkeelle 36 §:n mukaisesti vahvistetun tilamäärän ja asianomaista tilaa varten vahvistetun yksikköhinnan tuloa.

Toimitilojen peruskorjausta tai vastaavaa toimenpidettä koskeissa hankkeissa valtionosuuden perusteena käytetään valtionapuviranomaisen hankkeelle sen arvioitujen kustannusten perusteella vahvistamaa markkamäärää. Jos hanketta varten ei muussa tapauksessa ole vahvistettu yksikköhintaa, valtionapuviranomainen vahvistaa vastaavasti valtionosuuden perusteena käytettävän markkamäärän.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettut markkamäärät tarkistetaan hankkeen aloittamisajankohdan hintatason mukaisiksi.

33 §

Perustamishankkeen valtionosuusasteikko

Perustamishankkeeseen myönnetään valtionosuutta 25—50 prosenttia 32 §:ssä tarkoitettua valtionosuuden laskennallisesta perusteesta. Valtionosuus määräytyy kuntien valtionosuuslain 7 §:n mukaisesti kunnan asukasta kohden lasketun tasatun laskennallisen verotulon (*tasattu verotulo*) perusteella. Kunta saa valtionosuutta 50 prosenttia, jos sen tasattu verotulo on tasausrajalla. Jos tasattu verotulo ylittää tasausrajan, valtion-

osuus määräytyy siten, että kukin tasausrajasta laskettu vähintään yhden prosentin suuruinen tasatun verotulon kasvu vähentää valtionosuutta yhdellä prosenttiyksiköllä siihen saakka, kunnes valtionosuus on 25 prosenttia. Perustamishankkeen valtionosuusprosentti määräytyy valtionosuuden myöntämisvuodelle määritellyn tasatun verotulon perusteella.

Kahden tai useamman kunnan yhteisen taikka kuntayhtymän perustamishankkeen valtionosuus myönnetään kunkin kunnan osuuteen tämän kunnan valtionosuusprosentin mukaan.

Valtionosuus yksityisen koulutuksen järjestäjän perustamishankkeeseen määräytyy hankkeen sijaintikunnan valtionosuusprosentin mukaan.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, valtionapuviranomainen voi myöntää ammatillista erityisopetusta varten toteutettavaan perustamishankkeeseen valtionosuutta enintään 70 prosenttia 32 §:ssä tarkoitettua markkamäärästä.

34 §

Yksikköhintojen vahvistaminen

Asianomainen ministeriö vahvistaa vuosittain perustamishankkeiden yksikköhinnat. Yksikköhinta vahvistetaan markkamääräisenä neliometriä tai muuta mittayksikköä kohden.

Yksikköhintoihin tulee sisältyä kustannukset kaikista niistä toimenpiteistä, jotka ovat tarpeen toimitilojen käyttöönottamiseksi, kuten rakentamisen suunnittelusta, alueen kuntoon saattamisesta, kunnallisteknisistä ja muista vastaavista töistä sekä tilojen tarkoituksenmukaisesta varustamisesta aiheutuvat kustannukset. Yksikköhintoihin ei kuitenkaan sisällytetä maapohjan hankkimisesta aiheutuvia kustannuksia.

Yksikköhintojen tulee perustua toteutuneiden rakennushankkeiden keskimääräisiin kustannuksiin. Jos rakentamiskustannuksissa on olennaisia alueellisia eroja, yksikköhinnat voidaan vahvistaa kustannustasoltaan erilaisia alueita varten. Yksikköhintoja vahvistettaessa ilmoitetaan, minkä ajankohdan kustannustasoa yksikköhinnat vastaavat.

35 §

Hankesuunnitelma

Perustamishankkeesta tulee laatia hankesuunnitelma, joka toimitetaan valtionapuviranomaiselle. Hankesuunnitelmaan tulee sisältyä pääpiirteittäinen selostus hankkeesta, selvitys hankkeen toteuttamisen tarpeellisuudesta ja toteuttamisajankohdasta sekä kustannusarvio. Suunnitelmassa on eriteltävä hankkeeseen sisältyvät toimitilat (*tilaohjelma*).

36 §

Perustamishankkeen laajuuden vahvistaminen

Jos valtionapuviranomainen katsoo, että perustamishanke on tarpeellinen ja että hankkeen rahoittamiseen on valtiontaloudelliset edellytykset, valtionapuviranomainen vahvistaa 35 §:ssä tarkoitetun hankesuunnitelman perusteella hankkeen valtionosuuden perusteena olevan laajuuden.

37 §

Perustamishankkeen toteuttaminen

Perustamishankkeen toteuttaminen on aloitettava sinä vuonna, jona 45 §:ssä tarkoitettu valtionosuuden myöntämistä koskeva päätös on tehty tai sitä seuraavana vuonna.

Valtionapuviranomainen voi erityisestä syystä hakemuksesta päättää, että perustamishankkeen toteuttamiseen saadaan ryhtyä ennen kuin valtionosuuden myöntämistä koskeva päätös on tehty.

38 §

Hankeselvitys

Valtionosuuden saajan on toimitettava valtionapuviranomaiselle selvitys toteutuneen perustamishankkeen laajuudesta ja kustannuksista kuuden kuukauden kuluessa hankkeen valmistumisesta.

Valtionosuuden saajan on lisäksi toimitettava valtionapuviranomaiselle urakkasopimuksiin perustuva selvitys rakentamisesta,

peruskorjauksesta tai niitä vastaavasta toimenpiteestä aiheutuvista kustannuksista rakennustöiden aloittamista seuraavan kuukauden aikana. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta valtionosuuden saajan pääosin omana työnään toteuttamiin rakennustöihin.

39 §

Valtionavustus perustamishankkeeseen

Jos perustamishankkeeseen voidaan 1 §:ssä mainitun lain mukaan myöntää valtionavustusta, on tällaisesta hankkeesta soveltuvien osien voimassa, mitä 31, 35, 38, 40, 41, 45 ja 49 §:ssä säädetään. Perustamishankkeen laajuuden vahvistamisen asemesta valtionapuviranomainen määrää, mikä suuruusena valtionavustusta enintään myönnetään.

Valtionapuviranomainen päättää valtionavustuksen maksamisesta.

Valtionavustuksen myöntämisestä, käyttämisestä, maksamisesta ja käytön valvonnasta on lisäksi voimassa, mitä niistä erikseen säädetään tai määrätään.

40 §

Perustamishankkeiden rahoitussuunnitelma

Asianomainen ministeriö laatii vuosittain valtion talousarvion valmistelun yhteydessä seuraavaa neljää vuotta varten opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeiden valtakunnallisen rahoitussuunnitelman. Rahoitussuunnitelma sisältää suunnittelukautena toteutettaviksi tarkoitetut perustamishankkeet kalenterivuositain toteuttamisjärjestyksessä sekä arvion hankkeiden valtionosuuteen oikeuttavista kustannuksista ja valtionosuuksista.

Perustamishankkeiden rahoitussuunnitelmaa varten lääninhallitus laatii koulutuksen ja muiden 1 §:ssä mainittujen lakien mukaisen toiminnan järjestäjiltä saatujen ehdotusten perusteella luettelon läänin alueella toteutettaviksi aiotuista perustamishankkeista. Hankkeet merkitään luetteloon lääninhallituksen arvioimassa kiireellisyysjärjestyksessä. Tiedot luetteloa varten on toimitettava lääninhallitukselle vuosittain ministeriön määräämään ajankohtaan mennessä.

41 §

Yhteinen perustamishanke

Toteutettaessa useamman hallinnonalan yhteinen perustamishanke tulee asianomaisten valtionapuviranomaisten ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin, jotta hankkeen toteuttaminen voidaan kokonaisuudessaan aloittaa samana vuonna.

6 luku

Erityiset valtionavustukset

42 §

Ylimääräinen valtionavustus sekä kokeilutoimintaan, erityistehtäviin ja toiminnan käynnistämiseen myönnettävä valtionavustus

Yksityiselle koulutuksen tai muun 1 §:ssä mainittujen lakien mukaisen toiminnan järjestäjälle voidaan myöntää ylimääräistä valtionavustusta perustamishankkeeseen ja käyttökustannuksiin valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetun määrärahan rajoissa.

Edellä 1 §:ssä mainittujen lakien mukaisen toiminnan kehittämiseksi järjestettävää kokeilua, toimintaan liittyviä tarpeellisia erityistehtäviä ja toiminnan käynnistämistä varten voidaan myöntää valtionavustusta valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetun määrärahan rajoissa.

43 §

Opettajankoulutukseen ja maksullisena palvelutoimintana järjestettävään koulutukseen myönnettävä valtionavustus

Ammattikorkeakoulun ylläpitäjälle myönnetään vuosittain opettajankoulutusta varten valtionavustusta. Valtionavustukset yhteenlaskettuina likimäärin vastaavat opettajankoulutuksesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjälle, joka koulutuksen järjestämisluvan nojalla järjestää ammatillista koulutusta maksullisena palvelutoimintana, voidaan myöntää vuosittain mainittua toimintaa varten valtionavustusta valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti.

7 luku

Erinäiset säännökset

44 §

Oppilas- ja opiskelijamäärien laskeminen

Varainhoitovuoden rahoitus lasketaan varainhoitovuotta edeltävän vuoden keskimääräisen oppilas- ja opiskelijamäärän mukaan. Lisäksi voidaan ottaa huomioon sellaiset arvioidut oppilas- ja opiskelijamäärien muutokset, jotka aiheutuvat laista, asetuksesta, lakiin tai asetukseen perustuvasta valtion viranomaisen määräyksestä tai päätöksestä taikka valtion talousarviosta. Yksikköhintoja laskettaessa sovelletaan kuitenkin, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, varainhoitovuotta edeltävän vuoden syksyn oppilas- ja opiskelijamääriä.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, toiminnan käynnistyessä rahoitus lasketaan arvioidun oppilas- ja opiskelijamäärän mukaan.

Rahoituksen määrittämisessä käytettävien oppilas- ja opiskelijamäärien laskemisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

45 §

Rahoituksen myöntäminen ja tarkistaminen

Valtionapuviranomainen myöntää 6 ja 13—15 §:ssä tarkoitetun valtionosuuden sekä 7, 11 ja 12 §:ssä tarkoitetun rahoituksen käyttökustannuksiin hakemuksetta kunnalle tai muulle 1 §:ssä mainitun lain mukaisen toiminnan järjestäjälle siten kuin kuntien valtionosuuslain 16 §:n 2 momentissa säädetään.

Valtionapuviranomainen tarkistaa 1 momentin mukaan myönnetyn rahoituksen varainhoitovuoden keskimääräisen oppilas- ja opiskelijamäärien mukaiseksi varainhoitovuoden loppuun mennessä.

Valtionapuviranomainen myöntää valtionosuuden perustamishankkeeseen, jollei erikseen toisin säädetä, hakemuksesta 1 §:ssä mainitun lain mukaisen toiminnan järjestäjälle.

46 §

*Rahoituksen maksaminen
käyttökustannuksiin*

Valtionapuviranomainen maksaa 45 §:n 1 momentissa tarkoitetun rahoituksen käyttökustannuksiin kunnalle tai muulle 1 §:ssä mainitun lain mukaisen toiminnan järjestäjälle siten kuin kuntien valtionosuuslain 17 §:n 1 momentissa säädetään.

Edellä 45 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tarkistusten mukaiset markkamäärät maksetaan valtionosuuden saajille tai peritään valtiolle varainhoitovuotta seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjälle maksettavaan rahoitukseen lisätään perustamishankkeista aiheutuneiden kustannusten perusteella 43 prosenttia markkamäärästä, joka saadaan kun koulutuksen järjestäjän opiskelijamäärän ja ammatilliselle koulutukselle 16 §:n nojalla vahvistetun yksikköhintojen keskimääräisen markkamäärän tulosta jaettuna kymmenellä vähennetään koulutuksen järjestäjälle 19 §:n 5 momentin nojalla valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistettujen vuosivuokrien perusteella lasketut valtionosuuden perusteet. Ammattikorkeakoulun ylläpitäjälle maksettavaan rahoitukseen lisättävä markkamäärä lasketaan vastaavasti ammattikorkeakoulun opiskelijamäärän, ammattikorkeakouluille 16 §:n nojalla vahvistetun yksikköhintojen keskimääräisen markkamäärän ja ammattikorkeakoululle 20 §:n 5 momentin nojalla valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistetun vuosivuokran perusteella.

Kunnalle maksettavassa valtionosuudessa otetaan huomioon kuntien valtionosuuslain 17 §:n 2 momentissa ja 31 §:n 4 momentissa säädetty kunnalle maksettavat tai kunnan maksettavaksi tulevat markkamäärät.

Jos kunnan 8 §:ssä säädetty valtionosuuden peruste, johon on lisätty 3 momentissa tarkoitettu perustamishankkeista aiheutuneiden kustannusten perusteella laskettu markkamäärä, kunnalle 12—15 §:n nojalla myönnettävä valtionosuus ja kunnalle 4 momentin nojalla maksettavat markkamäärät, on pienempi kuin 9 ja 10 §:n mukaan lasketut markkamäärät, kunnan tulee maksaa erotus valtiolle kahdessa erässä, ensimmäinen erä varainhoitovuoden heinäkuun ja toinen erä varainhoitovuotta seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

Jos kunnalle käyttökustannuksiin tämän lain mukaan myönnetty valtionosuus, johon on lisätty 3 momentissa tarkoitettu perustamishankkeista aiheutuneiden kustannusten perusteella laskettu markkamäärä, on pienempi kuin siitä kuntien valtionosuuslain 17 §:n 2 momentin ja 31 §:n 4 momentin mukaisesti vähennettävät markkamäärät, kunnan tulee maksaa erotus valtiolle 5 momentissa säädettyinä ajankohtina.

47 §

*Valtionosuuden maksaminen
perustamishankkeeseen*

Perustamishankkeeseen myönnetty valtionosuus maksetaan, jollei valtionapuviranomainen 2 momentin nojalla toisin päättä, kunnalle tai muulle 1 §:ssä mainitun lain mukaisen toiminnan järjestäjälle kuukausittain yhtä suurissa erissä hankkeen arvioituna toteutusajana. Ensimmäinen erä maksetaan hankkeen aloitusta koskevan ilmoituksen saapumista seuraavan kuukauden aikana. Jos hanke on aloitettu 37 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa ennen kuin valtionosuuden myöntämistä koskeva päätös on tehty, ensimmäinen erä maksetaan myöntämispäätöksen tekemistä seuraavan kuukauden aikana.

Perustamishankkeeseen myönnetty valtionosuus voidaan maksaa myös hankkeen valmistumista seuraavan kalenterivuoden alusta seitsemän vuoden aikana yhtä suurina vuosittaisina erinä. Kukin vuosierä maksetaan tällöin ennen maaliskuun loppua ja siihen lisätään maksamattoman valtionosuuden osalle laskettu Suomen Pankin peruskorkoa vastaava vuotuinen korko, joka lasketaan ensimmäisen vuosierän maksupäivästä. Valtionosuuden hakijan on ilmoitettava, suostuuko se valtionosuuden maksamiseen tässä momentissa tarkoitettulla tavalla.

48 §

*Rahoituksen laskemisessa käytettävien
suoritteiden määrän vahvistaminen*

Asianomainen ministeriö vahvistaa seuraavan varainhoitovuoden rahoituksen perusteena käytettävien opetustuntien, opintoviikkojen ja henkilötötyvuosien määrän vuosittain valtion talousarvion rajoissa.

49 §

*Perustamishankkeeseen suoritettun
valtionosuuden palautus*

Perustamishankkeeseen saatua valtionosuutta vastaava suhteellinen osa hankitun omaisuuden käyvästä arvosta voidaan kokonaan tai osaksi määrätä palautettavaksi valtiolle, jos hankittu omaisuus luovutetaan toiselle taikka jos toiminta lopetetaan tai omaisuuden käyttötarkoitusta muutetaan pysyvästi eikä omaisuutta käytetä muuhun valtionosuuteen oikeuttavaan toimintaan. Palautusta ei määrätä suoritettavaksi, jos valtionosuuden myöntämisestä on kulunut yli 30 vuotta.

Jos omaisuus, johon on saatu valtionosuutta, tuhoutuu tai vahingoittuu, voidaan valtionosuutta vastaava suhteellinen osa vakuutus- tai muusta korvauksesta kokonaan tai osaksi määrätä palautettavaksi valtiolle tai vähentää uuden perustamishankkeen valtionosuudesta.

Palautusvelvollisuudesta ja korvauksen vähentämisestä päättää asianomainen ministeriö. Valtionosuuden saajan on ilmoitettava ministeriölle kuuden kuukauden kuluessa 1 ja 2 momentissa tarkoitettua olosuhteiden muuttumisesta. Jos myöhemmin käy ilmi, ettei ilmoitusta ole tehty määräajassa, on valtionosuutta vastaava suhteellinen osa omaisuuden käyvästä arvosta palautettava valtiolle korkolain (633/1982) 4 §:n 3 momentin mukaisine korkoineen, jollei ministeriö erityisestä syystä toisin päättä.

50 §

*Sairaalassa ja koulukodissa perusopetusta
saavan oppilaan kotikunnan maksuosuus*

Kunta, joka on sairaalassa perusopetuslain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua perusopetusta saavan oppilaan kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta hoidon aikana, on velvollinen maksamaan oppilaasta sairaalan sijaintikunnalle maksuosuuden, joka lasketaan kertomalla hoitopäivien määrä sairaalan sijaintikunnalle opetuksesta hoitopäivää kohden aiheutuvilla keskimääräisillä todellisilla vuosikustannuksilla. Maksuosuudesta vähennetään mainitusta oppilaasta sairaalan sijaintikunnalle lasketun valtionosuuden perusteen mukainen markkamäärä.

Kunta, joka on lastensuojelulain (683/1983) 29 §:ssä tarkoitettussa kouluko-

dissa perusopetusta saavan oppilaan kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta opetuksen aikana, on velvollinen maksamaan oppilaasta koulukotiopetuksen järjestäjälle maksuosuuden, joka lasketaan kertomalla niiden koulun työpäivien määrä, joina oppilaalle on annettu opetusta, opetuksen järjestäjälle opetuksesta koulun työpäivää kohden aiheutuvilla keskimääräisillä todellisilla vuosikustannuksilla. Maksuosuudesta vähennetään mainitusta oppilaasta opetuksen järjestäjälle lasketun valtionosuuden perusteen mukainen markkamäärä. Jos opetusta järjestää valtio, maksuosuudesta vähennetään perusopetusta varten 16 §:n nojalla vahvistettu yksikköhintojen keskimääräinen markkamäärä.

Oppilaan kotikunnan maksuosuudesta voidaan sopia toisin kuin edellä tässä pykälässä säädetään.

51 §

*Erityisopetuksen tukitehtävistä perittävät
maksut*

Asianomainen ministeriö päättää perusopetuslain 39 §:ssä tarkoitetuista erityisopetuksen tukitehtävistä perittävistä maksuista sen mukaan kuin valtion maksuperustelaissa (150/1992) julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista säädetään.

52 §

*Suorituksen maksamatta ja perimättä
jättäminen*

Alle 10 000 markan suuruista tämän lain nojalla annettuun päätökseen perustuvaa suoritusta ei makseta eikä peritä takaisin.

53 §

Valtionapuviranomainen

Valtionapuviranomaisena tässä laissa tarkoitettuja käyttökustannuksia ja perustamishankkeita koskevissa asioissa on asianomainen ministeriö.

Asetuksella voidaan säätää, että valtionapuviranomaisena valtionavustuksia koske-

vissa asioissa on myös muu kuin 1 momentissa mainittu viranomais.

54 §

Tietojen toimittaminen

Kunnan ja kuntayhtymän on toimitettava valtionapuviranomaiselle tässä laissa tarkoitettun rahoituksen määräämiseksi tarvittavat talousarvioon, taloussuunnitelmaan, tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen perustuvat tiedot sekä muut rahoituksen määräämiseksi tarpeelliset kustannuksia ja toiminnan laajuutta koskevat tiedot siten kuin asianomainen ministeriö määrää. Yksityisen 1 §:ssä mainitun lain mukaisen toiminnan järjestäjän on toimitettava valtionapuviranomaiselle vastaavat tiedot.

55 §

Neuvottelumenettely

Ennen kuin asianomainen ministeriö tekee ehdotuksen seuraavan varainhoitovuoden talousarvioon käyttökustannusten valtionosuutta varten otettavasta määrärahasta, sen on neuvoteltava yksikköhinnoista siten kuin kuntien valtionosuuslain 14 §:n 1 momentissa säädetään.

Ministeriön on niin ikään neuvoteltava kuntien keskusjärjestön kanssa siitä, mitä tietoja on pidettävä tarpeellisina yksikköhinnojen määräämistä ja vahvistamista sekä valtionosuuden määräämistä varten samoin kuin siitä, miten nämä tiedot toimitetaan valtionapuviranomaiselle.

56 §

Oikaisumenettely ja muutoksenhaku

Päätökseen, joka on annettu tämän lain nojalla tai kuntien valtionosuuslain sellaisen säännöksen nojalla, johon tässä laissa viitataan, saa vaatia oikaisua ja hakea muutosta siten kuin kuntien valtionosuuslain 21 ja 22 §:ssä säädetään oikaisumenettelystä ja muutoksenhausta. Päätökseen ei kuitenkaan saa vaatia oikaisua ja hakea muutosta siltä osin kuin se koskee 44 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja oppilas- ja opiskelijamääriä.

Mitä 1 momentissa mainituissa lainkohdissa säädetään kunnasta, koskee soveltuvin osin kuntayhtymää ja tässä laissa säädettyä rahoitusta saavaa yksityistä 1 §:ssä mainitun lain mukaisen toiminnan järjestäjää.

57 §

Kuntien valtionosuuslain eräiden säännösten soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettuun rahoitukseen sovelletaan lisäksi seuraavia kuntien valtionosuuslain säännöksiä:

- 1) 18 §:n säännöksiä saamatta jääneen etuuden suorittamisesta;
- 2) 19 §:n säännöksiä perusteettoman edun palauttamisesta;
- 3) 20 §:n säännöksiä suoritusvelvollisuuden raukeamisesta; sekä
- 4) 24 §:n säännöksiä uhkasakosta.

Mitä 1 momentissa mainituissa lainkohdissa säädetään kunnasta, koskee soveltuvin osin kuntayhtymää ja tässä laissa säädettyä rahoitusta saavaa yksityistä 1 §:ssä mainitun lain mukaisen toiminnan järjestäjää.

58 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

8 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

59 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 1999.

Tällä lailla kumotaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 3 päivänä elokuuta 1992 annettu laki (705/1992) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran myönnettäessä ja maksettaessa rahoitusta vuodelle 1999. Tämän lain voimaan tullessa

voimassa olleita rahoitusta koskevia säännöksiä sovelletaan vuoden 1998 ja sitä edeltävien vuosien rahoitukseen.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

60 §

Erityisen tehtävän saaneen lukiokoulutuksen järjestäjän yksikköhinta

Asianomainen ministeriö korottaa hakeumuksetta lukiokoulutuksen järjestäjän yksikköhintaa, jos lukion ylläpitäjän yksikköhintaa on tämän lain voimaan tullessa korotettu opetussuunnitelmaan perustuvan erityisen tehtävän perusteella.

61 §

Vuokrat ja vuokra-arvot

Jos ammatillisen oppilaitoksen, ammatillisen erityisoppilaitoksen, ammattikorkeakoulun tai ammatillista koulutusta järjestävän musiikkioppilaitoksen yksikköhintaa on tämän lain voimaan tullessa korotettu 59 §:n 2 momentissa mainitun lain 14 §:n 2 momentissa, 14 a §:n 2 momentissa tai 16 §:n 2 momentissa tarkoitettujen vuokrien perusteella, pidetään tämän lain 19 §:n 5 momentissa tai 20 §:n 5 momentissa tarkoitettuna valtionosuuden laskentaperusteeksi koulutuksen järjestäjälle vahvistettuna vuosivuokrana tämän lain voimaan tullessa sovellettua opetusministeriön oppilaitoksen ylläpitäjälle valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistamaa vuosivuokraa.

Jos oppilaitoksen yksikköhintaa on tämän lain voimaan tullessa korotettu toimitilojen vuokra-arvon pääomakorvauksen perusteella, maksetaan koulutuksen järjestäjälle erikseen rahoituksena yksikköhinnan korotuksen perusteeksi vahvistettu markkamäärä kokonaisuudessaan. Tässä momentissa tarkoitettua rahoitusta maksetaan kymmenen vuoden ajan vuokra-arvon pääomakorvauksen perusteena olevien tilojen hankintaa tai perusrannusta seuraavan vuoden alusta. Jos osa tiloista siirtyy toiselle koulutuksen järjestäjälle 1 §:ssä mainitun lain mukaiseen toimintaan, osoitetaan mainitusta markkamäärästä kullekin koulutuksen järjestäjälle niiden keskenään sopima osuus. Tämän momentin nojalla maksettavat markkamäärät lisätään

9 §:n 2 momentin mukaan laskettuun markkamäärään laskettaessa kunnan rahoitusosuutta opetustoimen ja kirjaston käyttökustannuksiin.

62 §

Ammatillisten erityisoppilaitosten lainojen hoitomenot

Jos ammatillisen erityisoppilaitoksen yksikköhintaa on tämän lain voimaan tullessa korotettu lainojen hoitomenojen perusteella, maksetaan ammatillisen erityisoppilaitoksen ylläpitäjänä toimineelle koulutuksen järjestäjälle vuosittain erikseen markkamäärä, joka vastaa yksikköhinnan korotuksen perusteena olleista lainoista yksikköhinnan määrittämisestä edeltäneenä vuonna aiheutuneita kustannuksia. Tämän pykälän nojalla maksettavat markkamäärät lisätään 9 §:n 2 momentin mukaan laskettuun markkamäärään laskettaessa kunnan rahoitusosuutta opetustoimen ja kirjaston käyttökustannuksiin.

63 §

Eräät maksamatta olevat valtionosuudet, -avustukset ja -avut

Edellä 59 §:n 2 momentissa mainitun lain 49 §:n 2 momentissa tarkoitettut tämän lain voimaan tullessa maksamatta olevat valtionosuudet, -avustukset ja -avut maksetaan oppilaitosten ylläpitäjinä toimineille koulutuksen järjestäjille siten kuin mainitussa 49 §:n 2 momentissa säädetään.

64 §

Perustamiskustannukset

Ennen tämän lain voimaantuloa perustamishankkeeseen myönnettyyn valtionosuuteen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain 49 §:n säännöksiä perustamishankkeeseen suoritettuna valtionosuuden palautuksesta sovelletaan, jos 49 §:ssä tarkoitettu toimenpide on suoritettu tai vahinko on tapahtunut tämän lain voimaantulon jälkeen.

65 §

*Yksikköhintojen keskimääräiset
markkamäärät ja yksikköhinnat vuonna
1999*

Tämän lain 16 §:ssä tarkoitetut yksikköhintojen keskimääräiset markkamäärät sekä 17—20 §:ssä, 21 §:n 2 momentissa ja 24 §:ssä tarkoitetut yksikköhinnat vuodelle 1999 lasketaan vuonna 1997 toteutuneiden kokonaiskustannusten perusteella siten, että vuodelle 1999 määrättävien yksikköhintojen perusteella vuoden 1997 oppilas-, opiskelija-, opetustunti- ja asukasmäärillä laskettavat valtionosuuden perusteet yhteenlaskettuina vastaavat opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (705/1992) mukaisesti vuodelle 1998 mainituissa pykälissä tarkoitettuja toimintoja varten laskettuja ja kustannustason muutoksella tarkistettuja yhteenlaskettuja valtionosuuden laskennallisia perusteita.

Sen estämättä, mitä 17—19 §:ssä säädetään, laskettaessa perusopetuksen, lukion ja ammatillisen koulutuksen yksikköhintoja vuodelle 1999 vuoden 1997 kokonaiskustannuksiin sekä mainitun vuoden oppilas- ja opiskelijamääriin ei lueta harjoittelukouluissa, koulukodeissa, kansanopistoissa ja kansalaisopistoissa järjestetystä perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta ja ammatillisesta peruskoulutuksesta aiheutuneita kustannuksia eikä mainittuun koulutukseen osallistuneita oppilaita ja opiskelijoita. Aikuislukioissa ja lukioiden aikuislinjoilla järjestetyn perusopetuksen kustannukset ja mainittua opetusta saaneet opiskelijat luetaan lukion kustannuksiin ja opiskelijamääriin.

66 §

*Ammatillisen koulutuksen ja
ammattikorkeakoulujen yksikköhinnat
vuosina 1999 ja 2000*

Sen estämättä, mitä 16 §:ssä säädetään, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen yksikköhintojen keskimääräisissä markkamääräisissä otetaan vuosina 1999 ja 2000 huomioon ne vuotuiset kustannuserot, jotka aiheutuvat siitä, että ammattikorkea-

koulujen yksikköhintojen perusteena olevat kustannukset poikkeavat ammattikorkeakoulukokeilussa mukana olleille ammatillisen koulutuksen järjestäjille määrättyjen ammatillisen koulutuksen yksikköhintojen perusteena olevista kustannuksista opintososiaalisista eduista aiheutuvilla kustannuksilla vähennettynä.

Sen estämättä, mitä 19 §:n 4 momentissa ja 20 §:n 4 momentissa säädetään, ammattikorkeakoulujen ja ammattikorkeakoulun perustana olevan ammatillisen koulutuksen yksikköhinnat määrätään varainhoitovuosiksi 1999 ja 2000 kummankin varainhoitovuoden arvioitujen keskimääräisten opiskelijamäärien mukaan, jos ammattikorkeakoulun tai mainitun ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärä varainhoitovuoden aikana muuttuu ammattikorkeakoulun perustamisen tai muun sen toiminnan laajuutta koskevan päätöksen vuoksi.

Sen estämättä, mitä 20 §:ssä säädetään, määrättäessä ammattikorkeakoulujen yksikköhintoja vuodelle 1999 käytetään yksikköhintojen laskentapohjana ammattikorkeakouluissa ja väliaikaisissa ammattikorkeakouluissa suoritettaviin ammattikorkeakoulututkintoihin johtavan koulutuksen kustannuksia ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden opintososiaalisista eduista aiheutuvilla kustannuksilla vähennettynä.

67 §

*Ammatillisten erikoisoppilaitosten yksikkö-
hinnat vuonna 1999*

Ammatillisten erikoisoppilaitosten yksikköhinnoiksi vuonna 1999 vahvistetaan ammatillisille erikoisoppilaitoksille vuodeksi 1998 vahvistetut yksikköhinnat tarkistettuna vuoden 1999 arvioituun kustannustasoon.

68 §

*Museoiden ja orkestereiden yksikköhinnat
vuonna 1999*

Museoiden ja orkestereiden yksikköhin-

noiksi vuonna 1999 vahvistetaan museoille yksikköhinnat tarkistettuna vuoden 1999
ja orkestereille vuodeksi 1998 vahvistetut arvioituun kustannustasoon.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 1998
